Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 222 (8962).

1986 йил 24 ноябрь душанба

Баҳоси 3 тийин

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ ҲИНД ЖУРНАЛИСТЛАРИ БИЛАН СУҲБАТИ

Суратда: М. С. Горбачевнинг ҳинд журналистлари билан суҳбати пайти.

ТАСС—ЎзТАГ телефотоси.

М. С. Горбачев Ҳиндистонга қиладиган визити муносабати билан 21 ноябрь куни Кремлда ҳинд журналистлари — Ҳиндистон телевидениесининг обзорчиси С. Накви, Пресс Траст оф Индиа (ПТИ) агентлигининг махсус мухбири А. Балу, Юнайтед Ньюс оф Индиа (ЮНИ) агентлигининг махсус мухбири К. Г. Жоглекар ва Умумҳиндистон радиосининг бош директори Ҳариш Австхи билан учрашиб, уларнинг саволларига жавоб қайтарди.

М. С. Горбачев. Аввало Ҳиндистон билан учрашувни ғоят қизиқиб кутаётганимни айтмоқчиман.

Совет кишилари Ҳиндистонга алоҳида назар билан қарайдилар. Биз ҳинд халқини қадимий дўстимиз, ишончли шеригимиз, деб биламиз. Шу боисдан биз ўзаро муносабатларимиз қандай таркиб топаётганидан мамнунмиз. Бизнинг ташқи сиёсатимизда Ҳиндистон билан муносабатлар устун ўрин олиб турганини илгари ҳам гапирган эдим ва яна бир бор айтиб ўтмоқчиман. Менинг назаримда, биз Совет Иттифоқининг, Совет раҳбарларининг Ҳиндистонга нисбатан ташқи сиёсати халқларимизнинг ҳинд халқига нисбатан чуқур дўстона туйғуларини ҳам эътиборга олади, деб айта оламиз.

Иккинчи томондан биз Ҳиндистон ҳукуматининг сиёсатида бизнинг халқимизга нисбатан ҳинд жамиятидаги, ҳинд халқидаги чуқур туйғуларни ифодалаш муддаосини ҳам доимо ҳис қилиб турибмиз. Менимча бу — муносабатларимиз учун энг муҳим, энг мустаҳкам жиҳат, у ҳам бўлса икки томонлама ишлардаги ва халқаро ишлардаги анъана, кўп йиллик дўстлик, ҳамкорлик ифодасидир.

Ниҳоят, бу муносабатларнинг 1971 йилги шартнома сингари ҳуқуқий асоси бор. Ҳозир мен ўтмишда ҳам, ҳозир ҳам бу муносабатларни ривожлантиришнинг яна бир омилининг жуда катта аҳамияти ҳақида гапирмоқчиман, келгусида ҳам шундай бўлаверади, деб умид қиламан. Мамлакатларимиз раҳбарлари ўртасида давом этаётган доимий, интенсив ва амалий сиёсий мулоқотни назарда тутаяпман.

Ленин Ҳиндистоннинг халқаро ишлардаги ролини олдиндан башорат қилганида ҳинд халқига нисбатан ҳурматни назарда тутган эди. Лениннинг бу фикри бизнинг Ҳиндистонга нисбатан сиёсатимиз ва амалий ҳаракатларимизга самарадорлик бахш этди. Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон раҳбарларининг кўп авлодлари бугун сиз билан биз ўз муносабатларимизни шу ҳолатда кўришимиз учун яхши ишлар қилишди.

Мен Жавоҳарлал Неруни эсга олмоқчиман. Бизнинг мамлакатимизда унинг хотирасини чуқур ҳурмат билан эсга оладилар ва унинг муносабатларимизни шакллантиришга қўшган ҳиссасини юқори баҳолайдилар.

Социализм дунёсининг ва миллий озодлик дунёсининг, ривожланиш дунёсининг намояндалари бўлмиш Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон кўп йиллар ва ўн йилликлардан буён ўз халқларининг манфаатлари ва барча халқларнинг манфаатлари йўлида баракали ҳамкорлик қилиб келмоқдалар. Бу — яхши намуна. Биз шу муносабатлар ривожланаверишини хоҳлаймиз. Энг муҳими ҳам — мана шу.

Шу боисдан ҳам мен Ҳиндистон билан учрашишга муштоқман. Мен ҳинд тингловчиларига, газетхонларига, телетомошабинларига аталган шу қисқача мурожаатимни тугатар эканман, сўзимнинг охирида уларни Совет Иттифоқининг барча халқлари номидан астойдил табрикламоқчиман.

Энди ишга киришайлик.

Савол: Горбачев жаноблари, биз Сизнинг Женевадан Рейкьявиккача бўлган йўлингизни зўр мароқ билан кузатиб турдик. Бу — ўзига хос босқичлардир. Сиз бундан буёнги йўл нимадан иборат бўлади, деб тасаввур қиласиз?

М. С. Горбачев. Сиз бизнинг ҳаммамизни тўлқинлантираётган энг муҳим саволни бердингиз. Биз Женевада учрашганимизга, менимча, роппа-роса бир йил бўлди.

Женева муҳим аҳамиятга эга бўлганига ҳозир ишончим комил. У Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари раҳбарларининг тўхтаб қолган сиёсий мулоқотини қайтадан бошлаш имконини берди. Шунинг ўзи ҳам муҳимдир. Мулоқот бўлса — бир-бирининг позицияларини яхшироқ тушунилади. Мулоқот бўлса — изланишлар давом этади, демакдир. Ҳар ҳолда бу — Женеванинг ижобий балансига мансуб бўлган биринчи жиҳатдир.

Муҳим аҳдномаларга эришилди. Мен якунловчи ҳужжатни назарда тутаяпман. Унда: ядро урушига йўл қўйиб бўлмайди, бу урушда ҳеч ким ғолиб чиқиши мумкин эмас, деб айтилган эди. Бу — жуда муҳим сиёсий иқрордир. Яна бу нарса кичик, чекланган, маҳаллий ядро урушлари имкониятини орзу қилаётган ёки ҳар ҳолда шундай урушлар бўлиши мумкин, деб ҳисоблаётган барча кишиларга жавобдир. Зеро, модомики Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатларининг раҳбарлари ядро урушига йўл қўйиб бўлмайди, деб тан олаётган эканлар, — бу ядро-космик асрига мос бўлиб тушадиган янги сиёсатни ишлаб чиқиш учун жуда муҳим илк нуқтадир.

У ерда яна бир муҳим иқрор бор эди: иккала томон ҳарбий устунликка интилмайди, деб айтилганди. Зеро, модомики шу аҳдномага амал қилинса, унда иккала томон қандай қилиб ҳарбий устунликка эришиш ҳақида эмас, балки қуролсизланиш масалалари билан тенг асосда шуғулланиш ҳақида ўйлашлари лозим бўлади.

Совет раҳбарлари Женевада ўз зиммаларига олган мажбуриятларга содиқ бўлиб келдилар.

Мен буни баъзи фактлар билан тасдиқлаб бермоқчиман. Бу ҳақда гапириш муҳимдир, чунки шу фактлар ҳозир ҳам ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ.

Женевадан кейин биз мораторийни узайтирдик. 15 январь куни биз бутун дунёга ядро қуролини босқичма-босқич қисқартириш ва уни 2000 йилгача тугатиш тўғрисида 15 йилга мўлжалланган кенг миқёсли программани таклиф қилдик. Бундан ташқари бизнинг Женевадан кейинги таклифларимизда, ўз назаримизда, қуролланиш пойгасига қарши курашнинг бошқа масалалари юзасидан ҳам жуда муҳим ғоялар баён қилинди. Мен Стокгольмни назарда тутаяпман, биз у ерда ҳам амалий таклифлар киритдик: бу эса шу муҳим анжуманни муваффақиятли туғаллаш имконини берди. Мен Стокгольмнинг аҳамиятини юқори баҳолайман. Сўнгра биз химиявий қуролни тақиқлаш ва тугатиш тўғрисида битимларга келишиш сари силжишга жиддий равишда кўмаклашдик.

Мана шуларнинг ҳаммаси Женевадан кейин рўй берди.

Ниҳоят, шу йилнинг ёзида бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда оддий қурол-яроғларни ва қуролли кучларни қисқартириш юзасидан катта таклифлар киритилди. Совет раҳбарлари ҳақиқатдан ҳам Женевадан кейин масъулият билан иш тутганликларини тасдиқлаш учун мен айтиб ўтган мисолларнинг ўзи ҳам етарлидир. Бироқ, ядро қуролига, ядровий қуролланиш пойгасини қисқартиришга келганда, реал равишда силжиш бўлмади. Мен аввало шу масалаларга оид Женева музокараларини назарда тутаяпман. Бу музокаралар аслида боши берк кўчага кириб қолди. Аммо, мана шундай вазиятда ҳам биз масъулият билан амалий тарзда ҳаракат қилдик. Мен АҚШ Президентига Женевада вужудга келган боши берклик вазиятини эътиборга олиб, ҳамма ишларни бир четкага йиғиштириб, зудлик билан учрашишни таклиф қилдим. Модомики, тинчликнинг тақдири ҳақида, инсоният цивилизациясининг тақдири тўғрисида гап борар экан, бундан ҳам муҳимроқ ишлар бўлиши мумкинми ахир! Женевада рўй бераётган ҳамма воқеаларни баҳолаш ва мана шу жараённинг ҳамма тугунларни котиб қолган нуқтадан бир амаллаб қўзғатиш учун музокараларга янги омил бахш этиш зарур эди.

Президент Рейган таклифни қабул қилганини уқтириб ўтмоқчиман, биз буни муносиб тарзда баҳоладик. Шунинг ўзи ҳам муҳим эди. Биз ҳамма ишни фақат Совет Иттифоқи қилди, деб айтмоқчи эмасмиз. Агар АҚШ Президенти томонидан розилик ва истак бўлмаганида учрашув ўтказилмаган бўлур эди.

Рейкьявикдаги учрашув тугаши биланоқ ўтказилган матбуот конференциясида мен бундай дедим: бу учрашувдағи барча мушкулликларга қарамай, у бизни масалаларни тушунишнинг янги марраларига олиб чиқди ва аввало, ҳатто қийин масалалар хусусида ҳам бир битимга келишиш мумкинлигини кўрсатди.

Ҳозир ҳам мен шу фикрни тасдиқлайман. Рейкьявикнинг энг муҳим аҳамияти мана шундан иборат.

Музокарадошларимиз Рейкьявикнинг якунлари хусусида Америкадагина эмас, дунёда ҳам одамларнинг онгини чалғитиб, бесаранжом қилиб қўяётганликларидан таассуфдаман. Бу нарса кўнглимни қолдирмоқда. Бироқ, чамаси, президент ва ҳозирги маъмурият бемалол қарорлар қабул қила олмасликлари кўриниб турибди.

Мен: Америка ўйлаб кўрсин, у ҳамма нарсани чамалаб кўрсин, у масъулият билан қарорлар қабул этсин, деб айтдим ва шу гапни яна такрорламоқчиман.

Бизнинг ҳамма таклифларимиз ўз кучида қолмоқда. Аммо биз олдинга, олға боришни истаймиз. Бунинг учун имкониятлар бор, бундай имкониятлар очилди, буни бутун дунё кўрди ва жаҳон аҳли шундай бўлишини хоҳлайди. Бироқ, бизни орқага тортмоқдалар. Рейкьявикдан орқага тортмоқдалар. Америка маъмурияти нималар ҳақида гап борганини ҳатто умуман унутиб қўйди, тўғрироғи, Рейкьявикда бошқа нарсалар ҳақида гапирилди, деган таассуротни туғдирмоқда.

Аммо, Европа мамлакатларида ҳам стратегик ракеталар хусусида ва ўртача олислик ракеталари тўғрисида ва аҳдномага эришиш иложини излашда Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар шу қадар тез ва қудратли равишда силжишидан чўчиб тушган сиёсатчилар топилиб қолди. Ҳозир яна Женевадаги музокараларни барбод этган — бутунлай барбод этмаса ҳам, ҳар ҳолда самарасиз қилиб қўйган ҳамма ишларга қайтишни хоҳламоқдалар.

Бизнинг — Совет Иттифоқининг, совет раҳбарларининг бош вазифаси — Рейкьявикнинг жамики ижобий жиҳатларини сақлаб қолишдан иборат, деб тушунамиз. Биз у ерда ғишт қўя бошлаган иморатни қуриб битказишдан иборат деб тушунамиз.

Савол: Баъзи доираларда: «Стратегик мудофаа ташаббуси» Америка фани ва техникаси учун шу қадар катта, шу қадар ҳал қилувчи аҳамиятга эгадирки, у ҳақда мутлақо музокаралар олиб бориш мумкин эмас, деб даъво қилмоқдалар. Бу — менинг далилим эмас, аммо шундай, деб даъво қилаётган кучли тарафдорлар бор. Бу хусусда қандай фикрдасиз?

М. С. Горбачев. Умуман ҳар қандай янги қурол техникани ва технологияни биронбир тарзда олға силжитади. Бу, менимча, энг оддий ҳол. Аммо мен масалани бошқача тарзда қўймоқчиман. Маъмурият дунёни олдиндан айтиб бўлмайдиган оқибатлар ёқасига олиб бориб қўйиши мумкин бўлган космик қуролни яратишга жазм қилиб, қуролланиш пойгасининг янги босқичини авж олдириш орқали олмоқчи бўлган технологиявий ютуқлар эвазига Америка ва дунё тўлаши лозим бўлган ҳақ қанча бўлишини бир ўйлаб кўрайлик.

Ҳиндистон вакиллари бўлган сизлар шунга рози бўла оласизларми? Бутун соғлом фикрли инсоният Америка саноати ва фани қандайдир технология чўққиларига кўтарилсин, деб шундай ҳақ тўлашга рози бўла олмайди.

Космосни тинч ўзлаштириш программасини амалга ошириш орқали мана шундай технологиявий ва техникавий, илмий чўққиларга кўтарилиб бўлмайдими, ахир? Биз айни шуни таклиф қилаяпмиз. Совет Иттифоқи Бирлашган Миллатлар Ташкилотига маълум таклиф киритди.

Биз мана шуларнинг ҳаммаси ҳақида мўътабар фикр юрита оламиз. Биз космосни муайян даражада ўзлаштирдик, аллақачондан бери у ерда ишлаяпмиз, шу жумладан Ҳиндистон билан ҳам ҳамкорлик қилаяпмиз.

Модомики, шундай экан, тинч космос орқали, уни халқаро ҳамкорлик асосида ўзлаштириш орқали технологиявий ютуқларга эришиш мумкин экан, у ҳолда: хўш, АҚШ маъмуриятининг «Стратегик мудофаа ташаббуси»га ҳақиқий қизиқиши сабаби нималардан иборат? — деган савол туғилади. Бунда гап технологияда эмас. Буни АҚШда ҳам, бутун дунёда ҳам жуда кўп олимлар биладилар.

Америка маъмурияти ва АҚШнинг ҳарбий саноат доиралари биздан ўзиб кетишни, олдинга ўтиб олишни, космос орқали ҳарбий устунликка эришишни хоҳламоқдалар. Стратегик тенглик, баб-баравар хавфсизлик Америкага ёқмаяпти. Ўз вақтида Жонсон: космосда ҳукмронлик қилган миллат ерда ҳам ҳукмрон бўлади, деб айтган эди. Сиёсатчилар ва ҳарбий саноат комплексининг вакиллари шунга шайдойи бўлиб қолганлар. Масаланинг ўзаги — мана шу. Аммо биз бунга рози бўла олмаймиз. Ҳеч ким ҳам рози бўла олмайди, деб ўйлайман. АҚШда «Стратегик мудофаа ташаббуси» лойиҳасини бежаб, гўё ундан экономика ва, пировард натижада, халқ манфаат кўради, деб тасвирлашга уринмоқдалар. Аммо бу — алдамчиликдир. Алдамчиликкина эмас, шу билан бирга биз Рейкьявикда эришай деб қолган аҳдномалар йўлидаги энг катта тўсиқ ҳамдир.

Ҳарбий жиҳатдан олганда «Стратегик мудофаа ташаббуси» қуролланиш пойгасининг янги босқичини билдиради, қуролларнинг янги турларини, космик қуролни яратишни билдиради. Бу нарса халқаро кескинликни юмшатмаслиги, балки баттар кучайтириши равшан. Сиёсий жиҳатдан олганда, башарти, «Стратегик мудофаа ташаббуси» программаси амалга ошириладиган бўлса, умуман музокаралар олиб боришдан нима маъно бор? Ҳарбий саноат комплексининг ва милитаризм даргоҳидаги авантюрачиларнинг вазифасини осонлаштиришга ким бош қўшади, дейсиз? «Стратегик мудофаа ташаббуси» стратегик вазиятни издан чиқаради, ишончни мустаҳкамламайди, балки, аксинча янада кўпроқ кўпоради, гумонсираш уруғларини сочади. Ишончсизлик кучаяди. Вужудга келиши мумкин бўлган вазиятда янглиш қарорлар қабул қилиниб қолиш эҳтимоли пайдо бўлади. Шу боисдан ҳам «Стратегик мудофаа ташаббуси» ҳозирги дунёни нималарга дучор қилаётганини америкаликлар ҳам, бутун дунё жамоатчилиги ҳам обдон ўйлаб кўриши керак.

Ниҳоят, «Стратегик мудофаа ташаббуси»нинг иқтисодий жиҳатини ҳам эътибордан четда қолдириб бўлмайди. — Бу таг-туги йўқ ўпқоннинг ўзидир. Америкаликларнинг маълумотларига кўра, унга камида бир триллион доллар, бошқа маълумотларга қараганда эса икки триллион доллар сарфланади. Бу нарса Америкага зарба уради, бу нарса шу пойгада қатнашишга мажбур бўладиган мамлакатларга ҳам зарба уради. Оқибат натижада ривожланаётган дунёнинг муаммолари ва эҳтиёжлари ҳал бўлмай қолаверади. Ҳолбуки, бу муаммо ва эҳтиёжлар ҳаддан ташқари кескиндир. Америка халқининг ўзи ҳам, совет халқи ҳам, жаҳон жамоатчилиги ҳам бу режани рад қилиши керак, деб ўйлайман.

«Стратегик мудофаа ташаббуси» бизни чўчитмайди. Башарти, америкаликлар «Стратегик мудофаа ташаббуси»нинг давом эттирадиган бўлсалар, биз нималар қилишимиз кераклигини ўйлаб қўйдик. Аммо бу — биз танлаб олган йўл эмас. Америка дунёни оқибатларини олдиндан эслаб бўлмайдиган ҳаракатларга дучор этмоқда. Жаҳон аҳли буни билиб қўйиши керак.

Биз Ҳиндистоннинг позициясини жуда қадрлаймиз. Дунё қайси йўлдан бориши керак? — деган масаланинг ҳал этилиши учун ўткир кураш бошланган шу ойларда тинчликсевар Ҳиндистоннинг овози — зўр аҳамиятга ва зўр қимматга эга бўлган омил эканини айтишим керак.

Биз «Деҳли олтилиги»нинг позициясини биламиз ва қадрлаймиз. Дарвоқе, биз ундан ҳамма мурожаатномаларни олганимизни ва буларга жавоб қайтарганимизни айтиб ўтмоқчиман. Совет Иттифоқи Ҳиндистоннинг, «Деҳли олтилиги»нинг ҳавотирлигига қўшилади, етилган муаммоларни ҳал этиш йўлларини излашда ҳамкорлик қилишга тайёр.

Савол: Американинг Рейкьявикдан қайтиш йўлидаги уринишларига, умуман ҳозир вужудга келган мураккаб аҳволга қарамай, Сизнинг 22 октябрь куни телевидение орқали берган Баёнотингизда ва Шеварднадзе жанобларининг яқинда сўзлаган нутқида умид учқунлари чақнади. Бугунги гапингизнинг руҳи эса, таъбир жоиз бўлса, бирмунча ҳафсаласизлик руҳида бўлди. Гапим тўғрими? Сиз бироз вақт илгари бўлганидан кўра жаҳл билан, бир мунча ғазабланиб гапиряпсиз.

(Давоми 2-бетда).

КПСС Марказий Комитетида

КПСС Марказий Комитетида 1986 йилда социал-маданий қурилиш халқ хўжалиги плани қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Министрликлар ва идоралар, маҳаллий партия, совет, хўжалик органлари партия XXVII съезди йўл-йўриқларига биноан социал соҳани ривожлантиришга, уй-жой, маданий-маиший хизмат объектлари қуришга катта эътибор берадиган бўлиб қолганликлари уқтириб ўтилди. Умуман мамлакатда 1986 йилнинг 10 ойи давомида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 14 процент кўп уй-жой, 13 процент кўп мактаб, 27 процент кўп мактабгача тарбия болалар муассасалари, 60 процент кўп касалхона ва поликлиника фойдаланишга топширилди.

Шу билан бирга, кўпгина министрликлар ва идоралар, халқ депутатлари Советлари бу борада ўз ишларини зарур даражада қайта қуришни таъминламадилар, социал-маданий комплекс объектлари қуришни тубдан яхшилашга эришмадилар. Бу соҳага илгаригидек иккинчи даражали иш, деб муносабатда бўлмоқдалар. Уй-жойлар, магазинлар, касалхоналар, ҳунар-техника билим юртлари, олий ўқув юртлари, клублар, спорт иншоотлари қурилиши қониқарсиз, план топшириқларидан орқада қолиб олиб борилмоқда.

1986 йилнинг январь — сентябрь ойларида СССР Кўмир саноати министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги, СССР Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министрлиги, СССР Машинасозлик министрлиги, СССР Дон маҳсулотлари министрлиги соҳасида бир йилга мўлжалланган уй-жойларнинг ярмидан камроғи фойдаланишга топширилди. Астрахань, Кемерово, Чита, Омск, Тула областларида фойдаланишга топширилган уй-жойлар салкам 40 процентни ташкил этди. СССР Давлат агросаноат комитети, Арманистон, Грузия, Ўзбекистон, Молдавия иттифоқдош республикаларининг Министрлар Советлари, РСФСРнинг кўпгина областлари, ўлкалари ва автоном республикалари уй-жой қурилиши программасини бажармадилар. Ўтган давр мобайнида Иваново, Горький, Орёл, Рязань областларида биронта ҳам соғлиқни сақлаш объекти ишга туширилмади.

Мактабгача тарбия болалар муассасалари объектлари йиллик ҳажмининг 25 процентдан камроғини фойдаланишга топширган СССР Радио саноати министрлиги, СССР Алоқа воситалари саноати министрлиги, СССР Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги, шунингдек Новгород, Смоленск, Томск областлари энг кўп даражада қолоқликка йўл қўйдилар. Москва шаҳар ижроия комитети, Қирғизистон ССР Министрлар Совети умумий таълим мактабларини фойдаланишга топшириш вазифасини янги ўқув йили бошлангунча уддалай олмадилар.

Бундай аҳвол Узоқ Шарқ ва Забайкалье районлари бўйича СССР Қурилиш министрлиги, Урал ва Сибирь районлари бўйича СССР Қурилиш министрлиги, Шимолий ва Ғарбий районлар бўйича СССР Қурилиш министрлиги, Жанубий районлар бўйича СССР Қурилиш министрлиги, СССР Нефть ва газ корхоналари қурилиши министрлиги социал соҳа объектларини қуришга асосий диққат-эътиборни қаратмаганликлари, уларнинг кўпгина пудратчи ташкилотлари қурилишни қониқарсиз олиб бораётганликлари натижасида шундай аҳвол юз берди.

СССР Госплани, СССР Госснаби, министрликлар ва идоралар уй-жой-граждан қурилишининг ўсиб бораётган ҳажмларини зарур материал ресурслар билан таъминлашга оид амалий тадбирларни кўрмадилар. Социал-соҳа объектларини планлаштиришда зарур тартиб йўлга қўйилмаган, уй-жойларни поток усулида қуришни ташкил этиш учун зарур шароитлар яратиш кўзда тутилмаяпти.

КПСС Марказий Комитетининг фикрича, айтиб ўтилган камчиликлар иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР министрликлари ва идоралари, жойлардаги партия, совет ва хўжалик органлари социал-маданий соҳанинг моддий-техникавий базасини янада мустаҳкамлаш сари ҳали кескин бурилишни амалга оширмаганликларига, уй-жойлар ва бошқа социал объектлар қуриш ҳажмларини ошириш юзасидан барча резервларни ишга солмаганликларига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

СССР қурилиш ишлари Давлат комитети, СССР граждан қурилиши Давлат комитети, бир қанча иттифоқ, республика қурилиш министрликлари ва бошқа министрликлар уй-жой проблемасини жадал ҳал этиш муҳимлигига маълум даражада етарли баҳо бермай, уйсозлик комбинатларини реконструкциялаш масалаларини ҳал этишни, янги, прогрессив туркумдаги уй-жойлар ва социал объектларни ўзлаштиришни чўзиб юбормоқдалар. Ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланилмаяпти, натижада ҳар йили қарийб 10 миллион квадрат метр уй-жой деталлари кам тайёрланяпти.

КПСС Марказий Комитети қабул қилган қарорда уй-жой ва социал-маиший қурилиш программасининг муваффақиятли амалга оширилиши совет кишиларининг меҳнат ва сиёсий активлигини муттасил ошириб боришнинг, илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришнинг, халқ фаровонлигини янада юксалтиришнинг, шахсни ҳар томонлама камол топтиришнинг ҳал қилувчи шарти эканлиги уқтириб ўтилди.

Партия Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларидан, ўлка ва область партия комитетларидан, СССР министрликлари ва идораларидан, иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларидан, халқ депутатлари ўлка ва область Советлари ижроия комитетларидан, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларидан бу йил учун бутун социал комплексга доир объектларни ишга туширишни тўла номенклатура бўйича бажаришни сўзсиз таъминлаш, келажакда бажариладиган ишларнинг зарур кўламини белгилаш учун ҳамма чораларни кўришни талаб этди. Горький автомобиль заводи, Волжск автомобиль заводи ва бошқа илғор корхоналарнинг социал проблемаларни жадал ҳал этиш юзасидан қўшимча имкониятларни кенг кўламда ишга солиш ташаббусини ёйиш учун ташкилотчилик иши кучайтирилсин. Қурилишнинг хўжалик усули кенг ёйилсин, меҳнат коллективлари уй-жой ва социал-маданий объектлар қурилишига кўпроқ жалб этилсин, бу мақсадда ҳамма имкониятлар ва ресурслардан тўлароқ фойдаланилсин.

(Давоми иккинчи бетда)

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 23 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун—бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён.

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Чиноз	0,02	119,22
Янгийўл	0,02	110,50
Ўрта Чирчиқ	—	108,42
Пискент	—	108,41
Коммунистик	0,01	103,80
Бекобод	—	102,04
Ғалаба	0,01	100,17
Оққўрғон	—	100,10
Бўка	0,01	100,03
Область бўйича	0,01	104,40

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА

Бригада рапорти

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» Г А қарашли 2-уйсозлик комбинати 60-қурилиш бошқармасининг Раҳим Ниёзов етакчилигидаги бригадаси аъзолари ўн бир ойлик планни бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Аҳил коллективнинг бригада пудрати асосида иш юритаётганлиги, бинокорларнинг бир неча турдош касбларни эгаллаганликлари муваффақиятлар омили бўлмоқда. Бригаданинг ютуғига Рустам Муродов, Хожиакбар Пўлатов, Василий Попович сингари илғор қурувчилар муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Шу кунларда улар Ипподромная ва Гайдар кўчалари кесишган чорраҳада бунёд этилаётган 47 квартирали турар-жой биносида ишламоқдалар. Улар ўзаро мусобақани янада авж олдириб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги байрамини икки йиллик планни бажариш билан кутиб олиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

М. ФЕЛЬДМАН.

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ ҲИНД ЖУРНАЛИСТЛАРИ БИЛАН СУХБАТИ

(Боши биринчи бетда).

М. С. Горбачев. Мен гапимнинг руҳи билан ташвиш изҳор этмоқчи бўлдим. Ўзим ўша позицияларда турибман. Мен ва совет раҳбарлигидаги ўртоқларим Рейкьявик якунлари арзимас ва майда-чуйда турли-туман мулоҳазалар оқимида ҳақиқатдан ҳам ғарқ бўлиб кетмасин, деб жуда ташвишланаяпмиз. Ўша мулоҳазалардан кузатилган мақсад бу жараённинг яхшироқ дунёни барпо этишнинг тўғри йўлга чиқиб олишига йўл қўймасликдан, жаҳон жамоатчилигининг онгини ҳиралаштириб, учрашув натижаларини заифлаштиришдан иборат. Гапимнинг руҳини мана шу ҳавотирлик белгилаб берди. Аммо биз эътиқодли оптимистлармиз. Биз тинчликсеварлик йўлига ихлос қўйганмиз ва бу жараённи сақлаб қолиш ва уни олға силжитиш учун ҳали кўп иш қиламиз. Аммо кўприкни икки тарафдан баб-баравар қура бошлаш керак, деган гап бор.

Савол: Сиз ташқи сиёсатда янгича фикрлаш, янгича ёндошишлар зарурлиги ҳақида гапираяпсиз. Сизнинг бу гапларингиз билан жуда қизиқиб танишаяпмиз. Масалан, Владивостокдаги нутқингиз билан. Бу гаплар СССРнинг Осиёдаги сиёсатида қандай намоён бўлаяпти?

М. С. Горбачев. Катта аҳамиятга эга бўлган, қизиқарли, муҳим савол.

Бизнинг янгича тафаккуримиз ҳозир аср реалликлари негизига қурилган, деб ўйлаймиз. Биз ҳаммамиз бир кемадамиз. Ядро-космик асри инсониятни сақлаб қолиш, омон асраш проблемасини қандайдир алоҳида мамлакатлар олдига эмас, балки ҳаммамизнинг олдимизга қўйди. Бу — бизнинг муштарак муаммомиздир. Шу сабабли биз ўз ташқи сиёсатимизда бутун халқаро ҳамжамиятга мурожаат этаяпмиз. Инсон цивилизациясини ядровий фалокатдан омон асраб қолиш — муштарак вазифамиздир.

Ёки, экология муаммоларини олиб кўринг. Бу муаммолар кўндаланг бўлиб турибди. Булар ҳам фақат барча мамлакатларнинг ҳамкорлиги асосида ҳал этилиши мумкин бўлган муаммолардир. Булар — бутун-бутун қитъаларнинг камбағаллиги, ривожланмаганлиги, қолоқлиги муаммоларидир. Бу муаммолар эътиборсиз ва ҳал этилмай қолиши мумкин эмас. Булар жаҳон сиёсатининг деразаси ва эшигини тақиллатиб турибди.

Бизлар ҳаммамиз ҳар хил кишилармиз, ҳар биримиз муайян идеологияга эътиқод қўйганмиз, у ёки бу сиёсий системани тан оламиз, у ёки бу диний эътиқодларга риоя этамиз. Ҳақ гап мана шу. Шунга қарамай биз ҳаммамиз ҳозир бир-биримизга боғлиқмиз. Демак биз бошқача фикрлашимиз керак. Янги халқаро муносабатларни барпо этишга ёндашувлар йўлини актив равишда қидиришимиз керак.

Янги халқаро муносабатларни барпо этишда Осиё каби жуда катта қитъа мамлакатларининг актив иштирокисиз, бу жараён реал бўлмайди, деб ўйлайман. Чунки, Ҳиндистон ҳам, Хитой ҳам, Совет Иттифоқи ҳам Осиё қитъасига мансубдир. Бу қитъада миллиард-миллиард кишилар, кўплаб халқлар ва давлатлар бор. Кези келганда шуни айтайки, биз Ражив Ганди жаноблари билан фикрлашиб, бу мавзуда икки марта суҳбатлашганимиздан кейин, у билан бизнинг ўртамизда ҳамжиҳатлик бордек, туюлди менга: бу жараён Осиёда нақадар қийин бўлмасин, дарҳақиқат у жўн жараён эмас, бу қитъада бутун жабҳа бўйлаб янги қарорларга келиш йўлларини излашни авж олдириш керак. Буни биз қандай тасаввур этаётганимизни Владивостокдаги нутқда айтишга интилдик. Ҳозир биз Осиё регионидаги жуда кўп мамлакатлар билан — ҳам кичик, ҳам ўртача давлатлар билан сиёсий мулоқотни кучайтирдик. Табиийки, биз Ҳиндистоннинг улкан ҳисса қўшишига ва бу ишларда у билан ҳамжиҳатликка умидвормиз. Осиёдаги жараён хусусидаги ўз фикр-мулоҳазаларимизни биз Хитойга ҳам етказяпмиз.

Биз барча мамлакатлар ўз йўлини ўзи танлаб олиш ҳуқуқини, ўз тақдирини, ўз сиёсий тузуми ва давлат қурилишини ўзи белгилаш ҳуқуқини, ўз тақдирини , ўз сиёсий тузуми ва давлат қурилишини ўзи белгилаш ҳуқуқини тан оламиз. Иш шундан бошланиши лозим. Биз мамлакатларнинг ҳаётига, бу мамлакатларда кечаётган ички жараёнларга аралашишга ҳар қандай уринишларни рад этамиз. Бу жараёнлар оғир кечаётганлигини, ҳамиша кураш билан, тўсиқлар билан боғлиқ эканлигини кўриб турибмиз. Биз ўз миллий муаммоларини ҳал этиш йўлларини қидираётган халқлар томонидамиз. Бу ҳаққи-ҳуқуқдан уларни ҳеч ким маҳрум қила олмайди.

Бизнинг Осиё районидаги ташқи сиёсатимиз ҳам ана шу принципларга асослангандир.

Регионал муаммолар ҳам бор. Биз бу муаммолар ҳам сиёсий йўл билан ҳал этилиши ва бартараф қилинишини истаймиз. Фикримча, умуман олганда, бу мушкул ва узоқ давом этадиган жараёндир, лекин уларнинг ҳал этилиши ва бартараф қилиниши муқаррар ва зарурдир. Яна бир карра шуни таъкидлаш керакки, Осиё регионидаги жараёнларнинг кечиши кўп жиҳатдан бутун жаҳон ўз тараққиётида қаёққа боришига ҳам боғлиқдир. Бу мавзуда Деҳлида батафсилроқ суҳбатлашишимиз мумкин.

Савол: Биз Сиз билан Деҳлига визитингиз арафасида суҳбатлашмоқдамиз. Ҳозир Ҳиндистон-Совет муносабатлари хусусида тўхталиб ўта олмайсизми? Ҳинд-совет муносабатларига, Жавоҳарлал Неру замонасидан кейинги бу муносабатларнинг ривожига Сиз қандай баҳо берасиз? Ҳозирги вазиятда бу муносабатлар жаҳон сиёсатига қандай таъсир ўтказмоқда?

М. С. Горбачев. Суҳбат бошида мен бу масалани бир мунча тилга олиб ўтдим. Айтилган гапларга яна қуйидагиларни илова қилишга тайёрман: бу биз ҳамиша шуғулланиб келган мавзу бўлиб, ташқи сиёсат фаолиятимизнинг марказида турибди.

Ҳақиқатдан ҳам Совет Иттифоқи билан Ҳиндистоннинг муносабатлари жуда катта мустақил қадрият касб этган. Бу қадрият иккала халқларимиз билан бир қаторда бутун жаҳонга ҳам тааллуқлидир. Биз бу муносабатлардан мамнунмиз. Орамизда жуда ҳам фаол, жуда ҳам сермазмун, чуқур ҳамжиҳатлик руҳида сиёсий мулоқот бормоқда. Бу мулоқот Жавоҳарлал Неру замонасидан бошлаб, ўтган ҳамма даврга хосдир, бу мулоқот Индира Ганди даврида ҳам давом эттирилди. Ана шундай фаол, сермазмун мулоқот эндиликда Совет Иттифоқи ва Ҳиндистоннинг ҳозирги раҳбарлари ўртасида давом эттирилаётганидан ниҳоятда хурсандман. Экономика ва савдо соҳасидаги бизнинг ҳамкорлигимиз ҳам Совет-Ҳиндистон муносабатларидаги муҳим соҳа, деб айтиш учун, фикримча биз ҳамма асосларга эгамиз. Ҳозир рақамлар ва конкрет мисоллар келтириб ўтирмайман Ҳиндистоннинг мустақиллиги эълон қилинганидан кейин ўтган ҳамма йиллар мобайнида биз экономика соҳасида ҳамкорлик қилиб келдик ва самарали ҳамкорлик қилдик. Ўнлаб корхоналар ана шу ҳамкорликнинг жонли тимсолидир, бу — ҳамкорлик самарадорлигининг энг яхши далилидир. Саноатнинг энг янги йўналишлари бўйича ҳамкорлик қилиш учун бизда истиқболлар бор.

СССРда информатика, ҳисоблаш техникаси ва машинасозлик соҳасида йирик программалар амалга оширилмоқда. Бу ҳам Ҳиндистон билан ҳамкорлик имкониятларини кенгайтиради. Визит чоғида ана шу хусусда ҳам айрим масалаларни ҳал этамиз. Ҳозирча буларни ошкор этмай тураман.

Биз ҳинд халқининг ўз мустақиллиги учун курашига ҳамиша катта ҳурмат-эҳтиром билан муносабатда бўлганмиз, унинг тинчликсевар йўлини қўллаб-қувватлаганмиз ва Ҳиндистоннинг ўз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ишларини ҳамиша маъқуллаб келганмиз.

Бизнинг илмий-техникавий алоқаларимиз, маданият соҳасидаги ҳамкорлигимиз ва туризм кенг кўламда ривожланиб бормоқда. Бу халқларни яқинлаштиради, уларнинг дўстлигини мустаҳкамлайди.

Товар оборотида, савдода муайян муаммолар вужудга келди, аммо ҳозир Совет томони ҳам, Ҳиндистон томони ҳам амалий иш юритмоқда ва товар обороти ортиб бораверади.

Ҳамкорлигимизнинг, умуман Совет-Ҳиндистон муносабатларининг келажаги яхши, деб ўйлайман. Биз учун Ҳиндистон билан муносабатларни қай тариқа йўлга қўйиш керак, деган саволнинг ўзи йўқ. Биз Ҳиндистонни қалин дўстимиз, деб ҳисоблаймиз, унинг жаҳон жараёнининг ҳамма жабҳаларига қўшаётган жуда катта ҳиссасини қадрлаймиз.

Савол: Жаноб Бош секретарь, мен Совет-Ҳиндистон дўстлиги масаласига, бундан 15 йил муқаддам мамлакатларимиз ўртасида имзоланган шартнома хусусида тўхтаб ўтишни истар эдим. Ҳозирги халқаро вазият нуқтаи назаридан ана шу шартномани муҳим ҳужжат, деб баҳолаш мумкинми?

М. С. Горбачев. Ҳа, мен бу шартнома ва унинг аҳамияти Совет-Ҳиндистон муносабатлари доирасидан ташқарига чиқади, деб ўйлайман.

Мамлакатингиз билан дўстлик шартномасини имзолаётганимизда биз, аввало, Совет Иттифоқи ва Ҳиндистоннинг манфаатларини ўйладик, албатта. Бу тушунарлидир. Шу билан бир вақтда ана шу шартнома асосида ҳамкорликнинг ривожланиши бу шартномани амалга ошириш чоғида биз эришган марралар ҳозир шуни айтишга имконият берадики; бу муносабатлар ва демакки шартноманинг ўзи ҳам бошқа мамлакатлар учун яхши намунадир. Биз ҳозир халқаро вазиятни соғломлаштириш йўлларини қидириш, турли социал системадаги мамлакатларнинг тинч-тотув яшашини мустаҳкамлаш тўғрисида гапирар эканмиз, ҳамкорликнинг бу ибрати, давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг бу намунаси — катта умумбашарий хазинадир.

Неча йиллардан бери жуда самарали ҳамкорлик қилиб келмоқдамиз, биз ҳам ўз мустақиллигимизни йўқотганимиз йўқ, Ҳиндистон ҳам ўз мустақиллигини йўқотгани йўқ. Унинг мустақиллигига ҳеч қандай путур етгани йўқ. Аммо биз кўп нарсаларга эга бўлдик. Бизнинг муносабатларимиз халқаро сиёсатнинг қудратли омилига айланди.

Шартнома — бу тарих эмас. Бу — бугунги кун ҳамдир, бу ҳозирги кунларимизнинг, ҳозирги замонамизнинг жўшиб турган амалиётидир.

Савол: Жаноб Бош секретарь, Сиз Совет-Ҳиндистон муносабатлари тўғрисида гапирдингиз. Мамлакатларимиз ўртасида иқтисодий ва илмий ҳамкорлик яна ҳам мустаҳкамроқ бўлиши учун Сиз яна нималарни таклиф этмоқчи эканлигингизни билмоқчи эдим?

М. С. Горбачев. Бу масала хусусида Деҳлида гаплашганимиз маъқул. Биз жаноб Ганди билан барча масалаларни муҳокама қилганимиздан кейин келиб, сизга ҳам гапириб берамиз. Олдиндан гапириб ўтирмайлик. Иккала томон бир варакайига нима хусусда битимга келишганини айтиб беришса, сизга ҳам қизиқарли бўлади, албатта. Сиз матбуот конференциясида қатнашасиз, деб ўйлайман, бу саволни сиз ўша ерда берасиз, деб келишиб олайлик.

Савол: КПСС XXVII съездида Сиз Совет Иттифоқининг Афғонистондан чиқиб кетиш нияти ҳақида гапирган эдингиз. Кейинчалик Владивостокда Сиз совет қўшинларининг муайян қисми олиб чиқиб кетилишини эълон қилдингиз. Сиз ҳозирги пайтда Афғонистондаги аҳволга қандай баҳо берасиз?

М. С. Горбачев. Биз Афғонистон билан барча режимлар ва барча ҳукуматлар даврида ҳамиша яхши, дўстона муносабатларда бўлиб келдик. Булар ҳозир ҳам сақланиб турибди. Ўтмишда ҳам, ҳозир ҳам бу муносабатлар негизида икки принципиал жиҳат бор: Афғонистон биз билан икки ярим минг километр умумий чегарага эга бўлган қўшни мамлакатдир. Табиийки қўшнилар билан ҳамиша яхши яшаш керак. Иккинчидан, бу халқ ўзи танлаган йўлни амалга ошира бориб ўзгаришлар қилиш йўлига ўтди. Бунга у ҳақлидир.

Биз Афғонистонда бирон-бир базага эга бўлишга интилаётганимиз йўқ, биз бу мамлакатда хом ашё манбаларини қидираётганимиз йўқ. У ердаги воқеалар жўн ривожланаётгани йўқ. Сабаблари бизга ҳам, сизга ҳам маълум.

Ўз вақтида Афғонистонга ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги чақириққа жавоб бериб, шу мамлакат ҳукуматининг илтимосига кўра биз у ерга вақтинча қўшинларни киритдик. Қўшинларимиз бу мамлакатда ҳамиша қолмайди, албатта. Бунга афғон халқи ва унинг ҳукумати ҳам рози бўлмаса керак.

Биз Афғонистон атрофидаги воқеаларни сиёсий йўл билан ҳал этиш тарафдоримиз. Афғонистон ҳукуматининг нияти ҳам ана шундай. БМТ ҳомийлигида қилинаётган иш — мен Кардовес миссиясини назарда тутяпман — реал жараёндир. Бу жараён муваффақиятли якунланиши ва воқеаларни сиёсий бартараф этишга олиб келиши мумкин, бунинг учун эса Покистон ҳам, Америка Қўшма Штатлари ҳам сиёсий бартараф этиш тарафдорлари бўлишлари керак, албатта. Ҳозирча эса биз бартараф этишда силжиш сезилиши биланоқ, Покистон ва Америка Қўшма Штатлари бу силжишни барбод қилиш чораларини кўраётганининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Аммо шунга қарамай, Афғонистон атрофидаги вазиятни сиёсий йўл билан бартараф этиш масаласи ҳал этиладиган кун узоқ эмас, деб ўйлайман. Бу эса айни вақтда Афғонистондан бизнинг қўшинларимизни олиб чиқиб кетиш масаласи ҳам ҳал бўлишини англатади.

Биз қўшилмаган, мустақил Афғонистон тарафдоримиз. Яна бир карра айтмоқчиман: Афғонистонга нисбатан бизнинг ҳеч қандай экспансиячилик ниятларимиз йўқ. Бу бутун дунёга мутлақо равшан бўлиши керак.

Савол: Ҳозир бутун дунёда Сиз Совет Иттифоқида амалга ошираётган ўзгартишларга зўр қизиқиш билан қаралмоқда. Сиз бир қанча нутқларингизда бу ўзгартишларни революцияга тенг, деб таърифладингиз. Бу ҳақда батафсилроқ гапириб бера олмайсизми?

Бу саволга, бу анча кенг саволга қўшимча тарзда мен яна шундай демоқчиман: кеча мен СССР Олий Советида якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисидаги қонун қабул қилинганлигини билиб олдим. Сизнинг ҳозирги иқтисодий сиёсатингиз Ленин ўтказган иқтисодий сиёсатдан қай тарзда фарқ қилади? Сиз Ленин ўтказган янги иқтисодий сиёсатдан қай даражада намуна оляпсиз?

М. С. Горбачев. Социализм туфайли мамлакатимиз ҳозирги даражага кўтарилди. У — айни социалистик ўзгартишлар давомида кўпгина масалаларни ҳал этган, ўз ҳаракатини муваффақиятли давом эттириш, экономикани ривожлантириш, социал масалаларни, миллатлараро масалаларни ҳал этиш, пухта мудофаага эга бўлиш ва ҳозирги халқаро муносабатлар қурилишига ҳисса қўшиш учун жуда катта имкониятларга эга бўлган замонавий мамлакатдир.

Ўз территориямиз бизга маъқул. Бизга у етарли, аммо ортиқчаси ҳам йўқ. Халқимиз жуда жипслашган. Унинг ватанпарварлик, фахрланиш туйғуси ғоят ривожланган. Чунки, ҳозир мамлакатда қилинган ишларнинг ҳаммасини халқнинг ўзи қилган.

Аммо шундай бўлса ҳам биз қаноатланмаяпмиз. Нега? Аввало шунинг учунки, биз кўпроқ иш қила оламиз. Мамлакатимизда қудратли иқтисодий потенциал барпо этилган. Қудратли, эҳтимолки, дунёдаги энг қудратли фанимиз бор. Мақтанчоқлик қилмоқчи эмасман, аммо бу ёғи ҳатто менинг фикрим эмас, балки дунёда билдирилаётган фикрдир. Кадрларимизнинг потенциали яхши. Меҳнаткаш ёшларимиз асосан ўрта ва олий маълумотлидир. Фан-техника тараққиёти манфаатларини кўзлаб, зарур даражада омилкорлик қилиш имконини берадиган социалистик планли экономиканинг имкониятларидан фойдаланиб, тўғри пропорцияларни, устун соҳаларни аниқлашда, жамиятнинг социал соҳасини ривожлантиришда янги катта қадам қўйиш мумкин, деб хисоблаймиз. Бирмунча вақт муқаддам биз бироз хотиржамликка берилган эдик. деб ўйлайман. Беғамлик. сусткашлик элементлари пайдо бўлган эди. Бу ҳол ўз ғалабаларимизнинг, жамиятимиздаги ижобий хусусиятлар ва фазилатларнинг — меҳнат қилиш, соғлиқни сақлаш, илм олиш, социал таъминланиш ва шу каби ҳуқуқларнинг бамисоли давоми бўлди. Мана шундай вазиятда ҳотиржамлик элементлари пайдо бўлди.

Биз ўз съездимизда мана шуларнинг ҳаммасини таҳлил этдик ва тўғри қилдик. Экономикамизнинг, сиёсий тартиб - қоидаларимизнинг, социалистик демократиянинг қандай амал қилаётганлигидан жамиятнинг ўзида қониқмаслик, коллективлардаги муҳитдан қаноатланмаслик кайфияти бор эди. Партия қайта қуришга киришганида унинг сиёсатини халқ бажонидил қўллаб-қувватлади. Чунки у одамларнинг кайфиятини ифодалаган эди. Бу — социализм доирасида, социалистик негизда жамият турмушининг ҳамма соҳаларини жадаллаштириш, қайта қуриш сиёсатидир. Хуллас, биз 70 йил мобайнида эришган ютуқларимиз асосида жамиятни камолот сари, яхшироқ сифат ҳолати сари қайта қуришни бошладик.

Бизнинг асосий мақсадимиз — фан-техника тараққиёти орқали, уни планли экономика билан бирга қўшиб ва жамиятни демократиялаштириш орқали уни ҳаракатга келтиришдан, жамиятни янги марраларга чиқаришни таъминлашдан иборат.

Биз фан-техника тараққиёти соҳасида жуда жиддий программаларни тузиб олиб, амалга оширяпмиз. Бу программалар ҳамма тармоқларни ўз ичига олади. Биз машинасозликни, ҳисоблаш техникасини устун даражада ривожлантираяпмиз, структура сиёсатини ўзгартираяпмиз. Бироқ, биз бу жараёнга инсонни, меҳнаткашни қандай қилиб жалб этишимиз планларимизнинг ва сиёсатимизнинг тақдири учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Экономикада биз бунга хўжалик ҳисоби орқали, ишлаб чиқариш коллективлари ўзини ўзи бошқариши орқали, раҳбар кадрларнинг сайлаб қўйилишини кенгайтириш орқали, янги хўжалик механизми орқали эришмоқчимиз. Корхона тўғрисидаги янги қонун ниҳоясига етай деб қолди. Биз уни умумхалқ мухоқамасига қўямиз. Унда экономиканинг ҳозирги шароитларда қандай ишлаши кераклиги асослари белгилаб берилади. Ишлаб чиқариш турмушини демократиялаштириш, меҳнат коллективларининг мустақиллигини ошириш ва уларнинг масъулиятини кучайтириш — бу соҳадаги бош йўналишдир.

Совет кишилари бундай ёндашувни табриклаб кутиб олмоқдалар. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу жараён бошланиб кетди.

Сўнгра, биз сиёсий система, жумладан халқ ҳокимияти органлари, жамоат ташкилотлари, касаба союзлари, комсомол, хотин-қизлар ташкилотлари ва бошқа органлар янада самарали ишлашини ҳоҳлаймиз.

Меҳнаткашларнинг манфаатларини кўзлаб, социал сиёсатни жиддий равишда ўзгартириш йўли билан ҳам биз инсон омилини ҳаракатга келтиришни ўйлаяпмиз. Айтишим мумкинки, ҳозир социал сиёсатни кучайтириш — жамиятдаги кўпгина масалаларни ҳал этиш калитидир.

Қайта қуриш осон бормаётганлигини айтишим керак. Фикрлашдаги тўсиқ — энг катта тўсиқдир. Йиллар давомида таркиб топган психологияни қайта қуриш керак. Бинобарин биз бу соҳада ҳам жараён устунлик қилишига умид боғлаш имконини берадиган иқтисодий, социал, сиёсий ва мафкуравий шарт-шароитларни яратаяпмиз. Биз жамиятнинг ҳамма соҳалари қайта қурилишини таъминлаймиз.

Биз жамиятдаги маънавий соҳани, маданий соҳани, аҳлоқий муҳитни соғломлаштириш масалаларига ҳам катта аҳамият бераяпмиз. Халқимизда адолатга, социализм принципларига изчиллик билан риоя этилишига, курашиб қўлга киритилган қадриятларни мустаҳкамлашга интилиш жуда кучли. Шу сабабли биз ҳар қандай салбий ходисаларга қарши, мансабдор шахсларнинг суиистеъмолларига, жиноятчилик ҳолларига, аҳлоқсизлик феъл-атворига, интизомни, тартибни бузиш ҳолларига. ичкиликбозликка қарши муросасиз курашаяпмиз. Бу ишда бутун жамият актив қатнашмоқда. Янгилик билан эскилик курашмоқда. Баъзан бу кураш ўткир тус олмоқда. Бу ишлар партиянинг раҳбарлигида ўтмоқда. Партиянинг ўзидаги иш такомиллаштирилмоқда. Партиянинг ўзи қайта қурилмоқда Биз масалани шу тарзда қўяяпмиз: жамиятдаги бутун қайта қуриш партиядан бошланиши керак. Ҳозир биз коммунистларнинг олдига анча юқори талаблар қўяяпмиз. Баъзи бировлар аввалги аҳволдан мамнун эдилар, ўз мавқеъларидан мамнун эдилар. Ҳозир биз ҳамманинг халқ олдидаги бурчини уларга эслатиб қўйдик. Бунинг жуда катта аҳамияти бор.

Қайта қуриш учун вақт керак. куч-ғайрат сарфлаш керак. Аммо, ишонч билан айта оламанки, биз тўғри йўлдан бораяпмиз ва халқ бизни қўллаб-қувватлаяпти. Бу қўллаб-қувватлаш кучайиб бормоқда.

Биз социализмга хизмат қиладиган ҳамма ишларни табриклаб кутиб оламиз ва жамиятимиз замиридаги жамики имкониятлардан фойдаланиш учун шароит яратамиз. Биз план воситаларидан ҳам, моддий рағбатлантириш омилларидан ҳам, социал омиллардан ҳам, товар-пул муомалаларини такомиллаштириш билан боғлиқ бўлган имкониятлардан ҳам янада самарали фойдаланаверамиз Шу мақсадда биз якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисида қонун қабул қилдик. Буларнинг ҳаммаси — социализм доирасидаги ишлардир.

Шу йўлдан бораверамиз. Бизда ҳеч қандай иккиланиш йўқ. Бу нарса мамлакатимиз учун ҳам, унинг дунёдаги ролини эътиборга олганда эса, бутун дунё учун ҳам жуда катта оқибатларга эга бўлади, деб ўйлайман.

Табиийки, биз шундай режаларни ўртага қўйиб, амалга оширар эканмиз, тинчликдан ҳам, бошқа мамлакатлар билан — ҳам социалистик, ҳам ривожланаётган, ҳам капиталистик мамлакатлар билан ҳамкорлик қилишдан ҳам манфаатдормиз. Мана шу ишларнинг ҳаммасини қилишга тайёрмиз.

Савол: Мен Яқин Шарқдек муҳим регионга тааллуқли савол бермоқчиман. Сизларда шу регионга оид бирон бир янги тинчлик ташаббуслари борми?

М. С. Горбачев. Яқин Шарқ ҳақида бутун дунё қайғураяпти, деб ўйлайман. Такрор айтаманки, ҳамма қайғураяпти. Менинг назаримда, баъзи давлатлар муаммони ўз усулида ҳал этмоқчи бўлганликлари сабабли бу ерда силжишга эришилмади. Турли-туман айланма найранглар, сепарат битимлар сиёсати ҳеч бир яхшиликка олиб келмаганини энди кўриб турибмиз.

Халқаро ҳамжамиятда бу жуда муҳим ва қалтис регион муаммоларини ҳал этишни халқаро даражага олиб чиқиш лозим, деган тушунча етилиб боряпти, деб ўйлайман. Бизнинг Яқин Шарққа бағишланган халқаро конференция чақириш мақсадида БМТ Хавфсизлик кенгаши орқали. тайёргарлик комитети ишини бошлаш зарур, деган таклифимиз амалий таклиф эканини таъкидлаб ўтмоқчиман.

Икки томонлама алоқалар, кўп томонлама фикрлашувлар асосида ана шундай тайёргарлик босқичи барча давлатларнинг манфаатларига мос бўлиб тушадиган жиддий таклифлар билан ёндошиш имконини берган бўлур эди.

Бу йўлнинг реаллиги ва самарадорлиги анча кенг миқёсда тушуниб олинди, деб ўйлайман.

Сизлар билан учрашганимдан ва сизларнинг саволларингизга жавоб қайтариш орқали ўз фикрларимни ҳинд жамоатчилиги билан ўртоқлашиш имкониятига эга бўлганимдан хурсандман. Бу айтиш мумкин-ки, Ҳиндистонга қилинадиган визит арафасидаги фойдали тадбир бўлди, деб ўйлайман. Деҳлида учрашгунча хайр.

Раҳмат.

КПСС Марказий Комитетида

(Боши биринчи бетда).

Маҳаллий Советларнинг уй-жой ва социал инфраструктурани лойиҳалаштириш ва қуриш юзасидан ягона буюртмачи сифатидаги ролини ошириш, уларнинг шаҳар ва қишлоқларни комплекс ривожлантириш ҳамда қурилиш сифати ва архитектура қиёфаси учун уйлар ва бошқа объектларни қабул қилиб олишда зарур тартиб ўрнатилиши учун, уй-жой майдонини социал адолат принципларига қатъий мувофиқ тарзда тақсимлашда жавобгарлигини ошириш зарур, деб топилди. Партия Марказий Комитети Урал ва Сибирь районлари бўйича СССР Қурилиш министрлиги, Узоқ Шарқ ва Забайкалье районлари бўйича СССР Қурилиш министрлиги, Шимолий ва Ғарбий районлар бўйича СССР Қурилиш министрлиги, Жанубий районлар бўйича СССР Қурилиш министрлиги, СССР Нефть ва газ саноати корхоналари қурилиши министрлиги, СССР Давлат агросаноат комитети, СССР Кўмир саноати министрлиги, СССР станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги, СССР Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги, СССР Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министрлиги, СССР Алоқа воситалари саноати министрлиги, СССР Дон маҳсулотлари министрлиги коллегияларининг эътиборини уй-жой ва социал соҳа қурилишида жиддий камчиликлар борлигига қаратди. Марказий Комитет улардан ўз қарамоғларидаги ташкилотларнинг ишини йўл қўйилган қолоқликка барҳам бериш, қурилишнинг юксак сифати ва маромини, барча социал-маданий объектларнинг ўз вақтида ишга туширилишини таъминлаш мақсадида тубдан қайта қуришни талаб этди.

Министрлик ва идораларга мамлакатдаги илғор коллективлардан ибрат олиб, бу қурилишларда тўлиқ икки сменали ишни ташкил этиш, бунинг учун зарур ишлаб чиқариш ва маиший шароитларни яратиш таклиф этилди. Министрлик ва идораларнинг партия комитетларига бу масалаларнинг амалда ҳал этилиши устидан доимий назорат ўрнатиш, ташкилий ва сиёсий-тарбиявий ишни яхшилаш, кадрларга талабчанликни ошириш, планларнинг бажарилиши учун бошқарув аппарати ходимларининг шахсий жавобгарлигини ошириш тавсия этилди. КПСС Марказий Комитети СССР Госстройи, СССР граждан қурилиши Давлат комитети, СССР Давлат агросаноат комитети, қурилиш ҳамда бошқа министрликлар зиммасига уч ой муддат ичида мавжуд уйсозлик ва қишлоқ қурилиши комбинатларида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни конкрет ўрганиб чиқиш ва бу корхоналар ишини тартибга солиш, технологик линияларни янгилаш ва реконструкция қилиш юзасидан қатъий тадбирлар кўриб, шу йўсинда яратилган ишлаб чиқариш қувватининг самарасини анча ошириш, уй-жойлар ва социал-маданий объектлар деталлари комплектини ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва сифатини яхшилаш вазифасини юклади.

СССР Госпланига линолеум, пардозлаш кошинлари, томбоп материаллар, лакбўёқ ва бошқа пардоз материаллари, санитария-техника ускунаси ва приборлари ишлаб чиқаришни кўпайтириб, бундай маҳсулотлар билан социал-маданий қурилиш эҳтиёжларини ва аҳолига сотиш учун чакана савдо эҳтиёжларини тўла-тўкис таъминлашни кўзлаб СССР Министрлар Советига таклиф тайёрлаш ва тақдим этиш топширилди.

СССР Госпланига, СССР Госснабига, СССР Госстройига, СССР министрликлари ва идораларига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ноишлаб чиқариш қурилиши объектларига биринчи галда фондлар ажратиш, бу объектларни моддий-техника ресурслари билан планли тарзда ва ўз вақтида таъминлаш, бу ишда қурилиш ташкилотларининг буюртмалари бўйича улгуржи савдога кенг ўтиш таклиф этилди. Уй-жой ва бошқа социал объектларни ишга тушириш йиллик планининг ойлар ва кварталлар бўйича яна ҳам бир текисда тақсимланиши юзасидан, уларни норматив муддатларга қатъий мувофиқ тарзда қуриш юзасидан конкрет тадбирлар амалга оширилсин. Халқ хўжалиги планида тегишли кўрсаткичлар, келажакдаги ишлар учун зарур маблағлар ажратиш назарда тутилсин. СССР Халқ контроли комитетига социал-маданий қурилиш планларининг бажарилиши, шаҳар ва қишлоқларни сифатли ва комплекс қуришни таъминлаш билан боғлиқ масалаларнинг ҳал этилиши юзасидан муттасил текширув ўтказиб бориш топширилди. Қўшиб ёзишлар ва ҳисоботларни бузиб кўрсатишга бўлган барча ўринишларнинг пайи қирқилсин.

Марказий ва маҳаллий газеталар, радио ва телевидение редакцияларига социал-маиший қурилишнинг боришини ёритишга эътиборни кучайтириш, илғор коллективларнинг тажрибасини ва қимматли ташаббусларини кенг пропаганда қилиш таклиф этилди. Меҳнатни ташкил этишдаги иш сифатининг пастлигига қарши актив кураш олиб борилсин, социал қурилиш программасини муваффақиятли амалга оширишга халақит бераётган сабаблар очиб ташлансин.

САМАРАЛИ ВА СИФАТЛИ ИШЛАЙЛИК

Республика Давлат агросаноат комитети коллегиясининг 22 ноябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган кенгайтирилган мажлиси агросаноат комплексини янада ривожлантириш, унинг барча тармоқлари молиявий-хўжалик фаолиятини яхшилаш ва шу асосда саноатни хом ашё билан, аҳолини эса озиқ-овқат маҳсулотлари билан янада тўлиқроқ таъминлаш масалаларига бағишланди. Мажлисда қишлоқ хўжалиги раҳбарлари ва мутахассислари, олимлар, партия ва совет органларининг вакиллари қатнашдилар.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, республика Давлат агросаноат комитетининг раиси И. Х. Жўрабеков олиб борди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. А. Антонов доклад қилди.

Мажлисда Давлат агросаноат комитетига қарашли кўпгина хўжаликлар, корхоналар ва бошқарув органлари хўжалик механизми ишини суст қайта қураётганликлари, бошқарувнинг илғор иқтисодий методларига журъатсизлик билан ўтаётганликлари айтиб ўтилди. Бу эса бутун агросаноат комплекси фаолиятида самарадорликнинг ўсишига сезиларли даражада тўсқинлик қилмоқда.

Ўн ой якунларига кўра, план топшириқларини уддалай олмаган корхоналар сони биринчи ярим йилликка нисбатан кўпайди. Пахта тозалаш, озиқ-овқат, гўшт-сут, консерва тармоқлари, қурилиш индустриясининг 56 та корхонаси саноат маҳсулоти реализация қилиш планини бажармади. Ҳар учта корхонадан бири маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартнома мажбуриятларини бузди.

Ишлаб чиқаришнинг бир маромда ишламаслигига барҳам берилмаган, ишлаб чиқариш қувватлари ва технология ускуналаридан етарли даражада фойдаланилмаяпти. Сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарилаётганлиги айниқса ташвишлантирмоқда, дейишди нотиқлар. Ўн ой ичида озиқ-овқат саноати корхоналарининг ўзидангина сифатсиз маҳсулот етказиб берилганлиги учун салкам 900 минг сўм ундириб олинди.

Агросаноат комплекси кўпгина район бирлашмаларининг иши бугунги талабларга жавоб бермайди. Мажлисда район агросаноат бирлашмаси тўғрисидаги низом кўпинча бузилаётганлигини, уларнинг раҳбарлари хўжаликларга амалий ёрдам ташкил этиш ўрнига қўпол маъмуриятчилик ҳолларига йўл қўяётганлигини кўрсатувчи фактлар айтиб ўтилди. Хўжаликларда бухгалтерия учети ва ҳисоб бериш даражаси паст. Бу эса молиявий фаолиятнинг бузилишига олиб келмоқда, қўшиб ёзиш, ўғирликларга йўл очиб бермоқда. Маҳсулот етказиб берувчилар ва пудратчи ташкилотлардан қарз бўлиб қолиш ҳамон кўпаймоқда. Товар-материал бойликларнинг нормадан ортиқ запасларини вужудга келтиришга кўп маблағ сарфланмоқда. Колхоз ва совхозларни ўз харажатларини ўзлари қоплаш ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказишга, коллектив пудратини жорий этишга оид ишлар расмиятчилик билан олиб борилмоқда, Тошкент, Қашқадарё, Самарқанд ва Фарғона областлари агросаноат бирлашмаларида бу масалалар айниқса ёмон ҳал этиляпти.

Капитал қурилишдаги ишларнинг аҳволи дадил бурилиш қилишни тақозо этади. Янги ерларни, консерва саноатида қувватларни ишга тушириш, социал-маданий-маиший объектларни қуриш ўн ойлик плани барбод этилди. Агросаноат комитетининг энг муҳим объектларида иш суръатларини ошириш тадбирлари кўрилмади.

Коллегия ҳар томонлама интенсивлаш, меҳнат унумдорлигини ўстириш ва маҳсулот таннархини арзонлаштириш асосида хўжаликлар ва корхоналар рентабеллигини ошириш зарурлигини уқтириб ўтди. Республика Давлат агросаноат комитети барча бўлинмаларининг ишлаб чиқариш ва молиявий фаолиятини яхшилашга оид конкрет тадбирлар белгиланди.

Мажлисда СССР Давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосари Г. А. Романенко нутқ сўзлади.

Коллегия ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров, Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси В. А. Хайдуров иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

СИФАТ ЙЎЛИДА ТАРИХИЙ ҚАДАМ

Давлат қабулига тайёргарлик қандай бормоқда

САНОАТ министрликлари корхоналарида ишлаб чиқарилган маҳсулотни давлат томонидан қабул қилиб олишнинг жорий этилиши, айтиш мумкинки, Советлар мамлакатида тайёрланаётган машина-механизмлар, асбоб-ускуналар, кийим-кечак ва бошқа буюмларнинг сифатини кескин яхшилаш йўлида туб бурилиш ясайдиган тарихий воқеа бўлди. 1987 йилнинг 1 январидан бу тадбир дастлаб республикамиздаги 33 саноат корхонасида тўла амал қила бошлайди. Шулардан 21 корхона Тошкент шаҳри ва областидадир. Бу борада Чирчиқни рекордчи дейиш мумкин — шаҳардаги 5 та корхонада давлат қабули жорий этилмоқда.

Ана шу корхоналарда бу муҳим тадбирга қандай тайёргарлик кўрилмоқда? Газетамизда янги рубрика остида тайёргарликнинг бориши тўғрисида мунтазам бериб бориладиган материалларда илғор тажрибаларни ҳикоя қиламиз, камчиликларни танқид этамиз.

Қуйида Чирчиқдаги Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатида амалга оширилаётган ишлар билан таништасиз.

— Комбинатимизда давлат қабулига тайёргарлик анча илгари бошланган, — деди партком секретари Ермоленко. — Шу йил августда ўтказилган партия мажлисида бу масала кун тартибига қўйилган эди. Унда бош инженер В. Пак тайёргарлик қандай бошлангани ва қандай бориши кераклиги тўғрисида ҳисобот берди.

Мажлис қарорида давлат қабули ходимлари учун бино ажратиш ва зарур шароитларни яратиш кераклиги таъкидланган эди. Ҳозирга келиб бу масалалар ҳал этилди.

Давлат қабули группаси штат бўйича 46 кишидан иборат бўлади. Ҳозир улар 25 кишига етди. Группага энг тажрибали цех бошлиқларидан бири, 8-цех бошлиғи Бахтиёр Нурматов раҳбар, 11-цех бошлиғи, тажрибали инженер Валентина Васильевна Уткина ўринбосар қилиб тайинландилар.

— Валентина Васильевна, суҳбатни давлат қабули ходимларининг асосий вазифаларидан бошласак...

— Тўғри, бу ҳозир жуда муҳим. Чунки, давлат қабули ходимларининг вазифаси конвейернинг сўнгида турволиб стандарт нормаларидан чекинган маҳсулотларни қаттиққўллик билан бракка ажратишдангина иборат деган нотўғри тасаввур ҳам бор. Сифатсиз маҳсулотни ўтказмаслигимиз тайин, лекин бундан ҳам муҳимроқ вазифамиз — ана шу сифатсиз маҳсулот бунёдга келмаслиги учун курашдан иборатдир. Тасаввур қилинг: биз, масалан, бир цех коллективи смена давомида ишлаб чиқарган маҳсулотнинг 50 процентини бракка чиқардик дейлик. Демак, ишчиларнинг ҳар бири шу куни ўртача саккиз сўм топган иш ҳақининг 4 сўмидан маҳрум бўлади. Хўш, эртасига улар ўз-ўзидан 100 процент сифатли маҳсулот ишлаб чиқара бошлайдими? Албатта — йўқ. Чунки, ана шу бракнинг вужудга келишида ишчининг виждонидан ташқари техникавий носозликлар ҳам мавжуд бўлади. Биз аввало ана шу носозликларни аниқлашимиз ва бартараф этишга ёрдамлашишимиз керак.

— Бу тадбирлар учун ҳамма вақт ҳам ходимларингизнинг малакаси етадими?

— Шубҳасиз, етади. Ахир ходимларимизнинг ҳаммаси, беистисно, олий маълумотли инженер-техниклардан иборат, уларнинг ярми КПСС аъзоларидир.

— Улар кимлар, қаердан қабул қилаяпсизлар?

— Асосан ўз корхонамиз кадрлари, ҳозирча тўрт кишини Бутуниттифоқ илмий-текшириш институтларининг шаҳримиздаги филиалларидан олдик. Ҳар ҳолда, бир бутун бўлиш учун назарий билим соҳиблари ҳам керак-да. Ўз корхонамиз кадрларидан танлаш — ягона тўғри йўл. Чунки четдан келган одам иш ўрганадими ё технологик жараёнлардаги нозик-мураккаб носозликларни аниқлайдими? Ходимларимизнинг деярли ҳаммаси корхонада 15 йилдан кам бўлмаган меҳнат стажига эга кишилардир.

— Иш бошладингларми?

— 1 ноябрдан синов тариқасида бошладик.

— Дастлабки аниқланган нуқсонлар ҳақида мисол келтириш мумкинми?

— Албатта. 1—10 ноябрда ҳар бир цехда комплекс текшириш ўтказдик. Масалан, 7-цехда 12 миллион метр сим, ёки жами маҳсулотнинг 30 проценти брак қилинди. Сабабини аниқладик: иссиқлик даражаси режими бузилган. Ускуналардаги бу нуқсонни қандай бартараф этиш йўл-йўриқлари тўғрисида тавсиялар ёзиб, буни тугатиш учун 15 декабргача муҳлат бердик. Куни кеча ўзим хабар олдим — олға силжиш бор.

— Аксарият ишчиларда бир неча йиллар давомида ҳосил бўлиб қолган кўникмани бирдан ўзгартириб юбориш- яъни кескин қаттиқ талаб қилиш уларга, ҳам, сизларга ҳам оғир кўчмасмикан?

— Ҳам ҳа, ҳам йўқ. Оғир кўчиши — ўргангунча, оғирмаслиги эса — ҳар бир ишчи яхши ишлашга, сифатли маҳсулот тайёрлашга интилиб, партиямиз йўлини қўллаб-қувватлаб турибди. Ҳар бир цехда давлат қабулига бағишлаб ўтказган ишчилар йиғилишларида мана шу кайфият яққол кўриниб тургани бизни ниҳоятда қувонтирди.

— Сифат учун кураш маълум даражада сонни қурбон қилиш демакдир, яъни янги тадбир ишчининг планига таъсир қилиши, моддий манфаатдорлик камайиши мумкин.

— Фикрингизни тушундим — сифатли маҳсулот тайёрлашга ортиқча уриниш ишчига нима беради, демоқчисиз. Фақат сифатли маҳсулот ишлаб чиқарган ишчига аввало ҳозирги тартиблар бўйича маошининг 20—30 проценти (ҳамма корхонада ҳар хил) мукофат пули тўланади. Қолаверса, бу мукофот миқдорини қайтадан кўриб чиқиш кўзда тутилмоқда.

Сўнгги савол: давлат қабулига ўтгач техника назорати бўлими (ОТК) контролерлари керакми-йўқми? Вазифалар такрорланиб қолмайдими?

— ОТК керак. Вазифалар такрорланмайди. Масалан, комбинатимизда 300 нафар техника назорати ходимлари бор. Бизнинг группамизда эса 46 киши бўлади. Табиий, биз ана шунча техника назоратчиларининг ўрнини босолмаймиз ва бунга зарурат ҳам йўқ. Чунки, техника назоратчиси ишлаб чиқарилган ҳар битта ғалтакни, ҳар битта штабикни кўздан кечириши керак. Бундай майда маҳсулотлар эса сменада бир неча минг доналаб тайёрланади. Уларни техника назоратисиз топшириб бўлмайди. Биз эса ишлаб чиқарилган ҳар битта детални эмас, балки танлаб — бир группасини текширамиз. Юқорида айтганимдек, бракнинг олдини олиш учун технология жараёнларига актив аралашамиз. Техника назоратчилари ишчилари, давлат қабули ходимлари эса асосан олий маълумотли инженер-техник ходимлар эканининг ўзи ҳам вазифалар такрорланмаслигини кўрсатиб турибди. Қолаверса, ОТК назоратчиларининг маошини ва шу билан бирга масъулиятини ҳам оширишни ўйлаб кўриш керак. Сўнг, брак маҳсулотни ўтказиб юборгани учун ОТК назоратчилари ҳам моддий жазоланса мақсадга мувофиқ бўлади.

— Балки, вақти келиб, бутун корхонада фақат сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга ўрганиб олингач, техника назоратчиларининг хизматига ҳожат қолмас? Ҳозир ҳам назоратчисиз, шахсий сифат тамғаси билан ишлаётган бригадалар, участкалар бор-ку!

— Ҳа, биз оптимистлармиз. Шундай кун келишига ишонамиз. Биз, давлат қабули ходимлари деярли ҳаммамиз комбинат кишиларимиз, комбинатимизга ёрдам берамиз, унинг шарафи учун курашамиз.

— Муваффақият ёр бўлсин!

— Раҳмат!..

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

◆ ТОШКЕНТ районидаги Охунбобоев номли колхознинг А. Абдураҳмонов бошлиқ 7-бригада аъзолари шу кунларда шаҳарликларга кечки сабзи ва карам маҳсулотларини етказиб беришмоқда. Суратларда: (чапда) Ҳошимжон ва Мовлуда Холбоевалар сабзи теримида; карам узишда Абдусамат Сайдуллаев ҳамкасбларига ўрнак кўрсатиб, кунлик нормани ошириб бажармоқда.

Н. Муҳаммаджонов фотолари.

• ДИҚҚАТ: ТАЖРИБА!

ЭСКИЧА ИШЛАШГА БАРҲАМ БЕРИБ...

ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДАГИ «ҚИБРАЙ» СОВХОЗ ЗАВОДИДА ЧОРВАЧИЛИКДА МЕҲНАТ ВА МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ БОШҚАРИШНИНГ КОМПЛЕКС СИСТЕМАСИНИ ҚЎЛЛАНИШ ҚАНДАЙ САМАРАЛАР БЕРМОҚДА?

Анча майдонларга экин экиларди-ю, лекин пичан ўримини доим пайсалга солинар, юқоридан бирор кўрсатма бўлмагунча уни йиғиштириб олишга киришилмасди. Натижада беда поялари йўғонлашиб, таркибидаги тўйимли моддалар йўқолар, қуритиш ҳам узоқ муддатга чўзиларди. Қовжираб қолган пичанни ташиш жараёнида ҳам қоидага амал қилинмасди. Ғарамларнинг усти ёпилмасди. Бундай сифатсиз ем-хашакдан бир ярим ҳатто икки йилга етадиган миқдорда жамғарилади. Лекин шунга қарамай чорвачилик маҳсулотлари етиштириш планлари доимо барбод бўлаверарди. Чунки чорвачилик маданияти анча паст, бу соҳага раҳбарликда қатъий тартиб интизом йўқ эди. Масалан, озуқадан фойдаланишни кўрайлик. Озуқа цехи мавжуд бўлишига қарамай аксарият ҳолларда ем-хашак даладан қандай келтирилган бўлса шундайлигича пала-партиш едириларди.

Қоғозда эса ҳар бир бош сигирга кунига 14 озуқа биргаликда емиш берилаётганлиги қайд қилинган бўлсада ҳар бир сигирдан олинаётган сут 5—6 килограммдан ошмасди. Емиши тўйимли бўлмагач сут қаердан кўпайсин!

Бунинг устига молхоналар қишловга кўнгилдагидек тайёрланмасди.

Сигирларни сунъий қочиришга ҳам етарли эътибор берилмасди. Шунинг учун соғлом, наслли бузоқ олиш, подадаги сермаҳсул сигирлар сонини кўпайтириш ҳамон муаммо бўлиб қолаётган эди.

Хўжалик раҳбарлари, мутахассислари аҳволни тубдан яхшилаш, хазина калитини топиш учун кўп изландилар. Бир неча илғор хўжаликларнинг ишлаш усулини ҳам қўллаб кўрдилар. Фойдаси бўлмади. Лекин изланишдан эринмадилар.

Ўтган йили хўжалик раҳбарлари Москва областининг Роменск районидаги «Подмосковье» тажриба ишлаб чиқариш хўжалигида чорвачиликда янги усул қўлланилаётганлиги, унинг самараси кўнгилдагидек бўлаётгани ҳақидаги хабарни эшитиб қолдилар ва у ерга дарҳол мутахассислардан бош зоотехник, бош бухгалтер ва қурилиш бўйича директор ўринбосари юборилди. Улар бир неча кун давомида хўжаликда бўлиб, иш юритиш усулини, тажрибасини ўрганиб қайтдилар.

Бу тажрибанинг моҳияти чорвачиликда майда-чуйда ишларнинг бўлмаслигини, ҳар ким ўз ишини билиб, энг муҳими сифатли, тартиб-интизомга қатъий амал қилган ҳолда бажаришни, инсон омилидан фойдаланишда ҳамма учун маъқул, уларнинг кайфиятини кўтариб, манфаатдорлигини оширадиган усуллардан фойдаланишни тақозо этарди. Ана шу тажрибанинг баъзи жиҳатлари хўжалик шароитига мослаб қайта шакллантирилди ва 1985 йилнинг бошлариданоқ қўлланила бошланди.

Бунинг учун аввало фермада икки сменали ишни ташкил этиш керак эди. Тўғри аввалига баъзи мутахассислар, чорвадорлар бунга қарши чиқишди. Улар «кун тартиби ўзгарса маҳсулот ишлаб чиқариш суръати яна пасайиб кетади» дейишди. Лекин сменали иш кўпчиликка маъқул бўлди. Ишлаб чиқариш кўрсаткичлари тенг ёки бир-бирига яқин бўлган икки соғувчидан бир группа тузилди. Авваллари соғувчи фермага кунига 3 маҳал келиб 25 бош сигир соққан бўлса, энди у ўз сменаси давомида 50 бош сигирга қарайди. Иккинчи соғувчи эса бир сутка давомида уйида ўз иши билан машғул бўлади.

Энг асосийси фермага келиб-кетувчи одамлар сони кескин камайди. Чунки бир сменада 8 та ўрнига 4 та соғувчи ишга келади. Улар ҳар куни ветврач суҳбатидан ўтиб, унинг кўрсатмасини олишгач сўнг ишга киришадилар.

Молхона қайтадан реконструкция қилинди. Сут линиялари, гўнг тозалайдиган ленталар мунтазам ишлай бошлади. Ангрендаги резино-техника заводидан қаттиқ резина плиталари келтирилиб поли қия қилиб қайтадан созланди. Шундан сўнг сигирлар таги доимо қуруқ турадиган бўлди. Кунига бир марта ёғоч қириндиси сепиб қўйилса бас.

Қорамолларни профилактик эмлаш тадбирлари ҳам комплекс системадаги шартлар асосида ўтказиладиган бўлди. Ферма территориясига кириш жойида ҳам назорат пости ташкил этилди.

Ҳар бир чорвадор фермага келганидан бошлаб то кечгача нима иш билан машғул бўлишини олдиндан яхши билади. Талаб битта: ўз вазифасини белгиланган қоида асосида, технологияни бузмасдан адо этиши лозим!

Масалан, соғувчини олиб кўрайлик. У ҳар куни 16 та банддан иборат қоидага амал қилиши шарт. Булар — ишлаб чиқариш интизоми, озодалик, охурларнинг, соғиш аппаратларининг, соғилаётган сигирларнинг тозалиги ва ҳоказолардир. Ҳар бир банд ижроси маълум коэффициент билан белгиланади ва у бухгалтерия ҳисоби билан пулга айлантирилади. Мисол учун соғиш аппаратларининг тозалиги — 0,15, охурлар тозалиги — 0,03, сигирлар тозалиги — 0,15 коэффициентни ташкил этади. Фермада ишловчи бошқа касб эгаларининг ҳам шу тахлитда шартлари бор.

Қизил бурчак хонасида «Чорвадорлар ойнаси» ташкил этилган. У ерга ферма хизматчиларининг исм, фамилиялари ёзилган. Ҳар куни кимнинг қандай ишлаётганлиги, шартларни қандай бажараётганлиги қайд қилиб борилади. Дейлик соғувчи Ҳ. Ҳидирова 10 октябрда ишлаб чиқариш интизомига риоя қилмаганлиги учун ўша куни унга 0,1 ёки молбоқар Ҳ. Рўзметовга қорамолларнинг усти тоза бўлмаганлиги учун 0,7 коэффициенти ёзиб қўйилди, ой охирида бу кўрсаткичлар табелга ўтказилади ва бухгалтерия ҳисоби билан уларга ажратиладиган мукофот пулидан маълум қисми чегириб қолинади.

Соғувчига ҳар 100 килограмм соғилган сут учун 3 сўм 10 тийин ҳақ тўланади. Бундан ташқари шунча миқдордаги сутга совхоз фондидан 82 тийиндан кунлик қўшимча мукофот пули ҳам берилади. Дейлик соғувчи К. Каримова кунига 300 килограммдан ошириб сут соғиб олаётган экан, шу кўрсаткичи учун ўша куни белгиланган маошидан ташқари қўшимча 2 сўм 46 тийин пул ишлайди. Лекин у юқорида айтилган 16 та шартни тўла бажарган бўлиши керак!

— Бу тажриба қўлланиши билан озуқачилик бригадалари ишида ҳам кескин ижобий ўзгариш рўй берди, — дейди хўжалик партия ташкилотининг секретари Мирвосил Саидов. — Эндиликда улар ҳеч қандай кўрсатмага муҳтож эмас. Ўрим муддатини ўзлари белгилашиб, ҳосилни йиғиштиришга ўзлари киришадилар. Жамғарилган ем-хашакнинг сифати қанчалик яхши бўлса, қўшимча мукофот пули кўпайиб бораверади.

Фермада бош зоотехник ва ветеринария врачи Ш. Акопян, ферма бригадири Д. Зокировалардан иборат иш сифатини белгилайдиган комиссия ишлайди. Озуқа сифатини аниқлашда эса уларга совхоз бош агрономи С. Зарудин кўмаклашади.

— Янгича ишлашга ўтиш осон бўлмади, — деди ветеринария врачи Ш. Акопян. — Хоҳ соғувчи, молбоқар, бузоқбоқар ёки озуқа цехи ишчиси, техник асбоб-ускуналарни созловчилар бўлмасин кунига ҳеч бўлмаганда 2—3 та шартга амал қилмасдилар. Биз эса эринмасдан уларнинг хатосини айтиб, кўргазмали стендга ёзиб бордик. Ишдан сўнг ҳаммани йиғиб ким қандай камчиликка йўл қўйганлиги, уни тузатиш йўлларини тушунтирдик, маслаҳат бердик.

1985 йилгача хўжаликда сут соғиб олиш ва давлатга сотиш плани бажарилмаган бўлса, ўтган йили пландаги 540 тонна ўрнига 556 тонна сут сотилди. Ёғлилик даражаси эса белгиланган нормадан анча юқори бўлди. Соғлом, наслли бузоқ олиш плани ҳам ошириб бажарилди. Давлатга гўшт сотиш кескин кўпайди, планда белгиланган 40 тонна ўрнига 60 тонна гўшт топширилди. Шундай қилиб, тармоқ қолоқликдан рентабелли соҳага айланиш сари дадил одимлаяпти.

Бўғоз сигирлар бузоқлашидан 20—30 кун илгари туғруқхонага ўтказилади. Бу ерда соғувчилар сут безларининг фаолиятини яхшилаш учун кунига уч маҳал сигир елинини уқалашади. Фермада 15 бош сигирга мўлжалланган профилакторий иш бошлаган. Сигирлар бузоқлагандан сўнг шу ерга келтирилади.

Маълумки, касалликка чалинган сигирларнинг иштаҳаси бўғилади, ҳарорати кўтарилиб сути камаяди. Буни ҳаммадан олдин соғувчи пайқайди ва у бундан ветврач, бош зоотехникни хабардор қилади. Бу ҳам соғувчи меҳнати сифат кўрсаткичини белгиловчи шартларидан бирига киради.

1986 йилга келиб барча чорвадорлар янгича ишлашнинг ҳамма шартларини бенуқсон бажаришга одатланиб қолишди. Давлатга гўшт сотиш йиллик плани юз процентга бажарилди. Сут етиштириш планини 15 декабргача уддалашга аҳд қилишган.

Шу кунларда ҳар бир бош қорамол 30 килограмм силос, 20 килограмм барди, 5 килограмм пичан, 5 килограмм хашаки лавлаги, 2 килограмм ем билан озиқлантирилмоқда. Натижада айни дамларда ҳам ҳар бир сигирдан 8—10 килограммдан сут соғиб олинмоқда. Илғор соғувчилар. Ҳалима Турғунбоева, Карима Каримова, Ҳамида Ҳидировалар 60—65 тоннадан ошириб сут топширдилар ва бу борадаги планларини ошиғи билан уддаладилар. Эндиликда улар социалистик мажбурият ҳисобига ишлашмоқда.

И. ТОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

СЎНГГИ СОАТДА

ДЕҲЛИ

«КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга қиладиган визити ғоят муҳим аҳамиятга эгадир, — деди бугун ТАСС мухбирига Ҳиндистон туризм министри Муҳаммад Сайёд. Тинчлик — бизларнинг муштарак идеалимиз. Бу галги олий даражадаги Совет—Ҳиндистон учрашуви мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатларда янги босқични бошлабгина қолмай, шу билан бирга халқаро тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади», деди министр.

МАНАГУА

Никарагуа ҳукумати АҚШ Марказий Америкадаги ўз ҳарбий аскар ва техникасини тобора кўпайтираётганлигини қоралади ва бу Никарагуа учун хавф туғдираётганлигини айтди. Ташқи ишлар министрлигининг жума куни Манагуада тарқатилган баёнотида республика соҳили яқинида АҚШнинг ҳарбий-денгиз кучлари тўпланаётганлиги уқтириб ўтилади. Америка ҳарбий кемалари отряди Никарагуа билан қўшни Коста-Рика соҳилларига олиб келинди. АҚШнинг Панамадаги ҳарбий базаларида жонланиш сезилмоқда. Бу ва бошқа фактлар, дейилади баёнотда, АҚШнинг Никарагуага қарши агрессив ҳаракатларда бевосита иштироки кучайтирилаётганлигини тасдиқлайди. Сандиночилар ҳукумати Қўшма Штатлардан Никарагуага нисбатан дўқпўписа ва товламачилик сиёсати ўтказишга чек қўйишни ҳамда халқаро ҳуқуқнинг энг оддий нормалари ва принципларини ҳурмат қилишни талаб этди.

ГАВАНА

АҚШ Президентининг алоҳида топшириқлар бўйича элчиси Ф. Ҳабиб Гватемала президенти В. Сересо билан музокаралар олиб боргач, ўзининг Никарагуага қўшни бўлган Марказий Америка мамлакатлари бўйлаб сафарини тугаллади. Лотин Америкаси матбуотининг таъкидлашича, унинг мазкур қалтис регион пойтахтларига навбатдаги визитидан мақсад контадора группасининг Марказий Америка можаросини тинч ҳал этиш йўлларини қидириб топиш соҳасидаги куч-ғайратларини йўққа чиқариш ва Никарагуани сиёсий жиҳатдан яккалаб қўйишга эришишдан иборат. Бу ердан олинаётган хабарларга кўра, Ҳабиб Вашингтон Никарагуага қарши эълон қилинмаган уруш майдонига айлантирган Гондурасга келгач, мазкур мамлакат маъмурлари ва армия раҳбарлари билан Қўшма Штатлар сомосачи каллакесарларга ажратган 100 миллион доллардан фойдаланиш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилди. Шундан сўнг у Гондурас территориясида уя қурган Никарагуа контраси бошлиқлари билан деярли бир соат суҳбатлашди. Ҳабиб Коста-Рика ва Сальвадор президентлари билан ҳам музокаралар олиб борди. Музокаралар давомида, Лотин Америкаси мамлакатлари кузатувчиларининг фикрича, Ҳабиб ана шу мамлакатлардан Никарагуа билан муносабатларни узишни талаб қилди.

(ТАСС, 22 ноябрь).

◆ Исроиллик босқинчилар Ғазо шаҳрида кўплаб фаластинликларни қамоққа олишди, деб хабар беради МЕНА агентлиги. Араб аҳолисининг босқинчиларга қарши курашини барбод этиш учун Исроил хавфсизлик кучлари Ғазода комендантлик соатини жорий этишди ва Барака аҳоли пункти ҳамда Иордан соҳилининг ғарбий қирғоғида оммавий тинтувлар ўтказмоқда. Суратда: исроиллик солдатлар фаластинлик асирни тинтув қилишмоқда.

Рейтер — ТАСС телефотоси.

МИЛЛАТЛАРАРО ТАЛОНЧИЛИК

Бир қанча сиёсий партиялар, касаба союзлари ва бошқа жамоат ташкилотларининг даъватига биноан кўпгина мамлакатларда 16—23 ноябрь кунлари миллатлараро корпорацияларнинг фаолиятига қарши халқаро ҳаракат ҳафтаси ўтказилди. Бу монополистик бирлашмалар баҳайбат илондек ўнлаб мамлакатларни, айниқса ривожланаётган мамлакатларни ўраб олиб, уларнинг аҳолисини аёвсиз эксплуатация қилмоқда, миллий бойликларни ва табиий ресурсларни ўғирлаб кетмоқда. Америка корпорациялари миллатлараро корпорацияларнинг ўзагини ташкил этади. Улар чет элларда барпо этган корхоналар комплекси АҚШнинг ўзидаги йирик саноатда банд бўлган барча ишчиларнинг ярмисига тенг келадиган қўшимча ишчи ва хизматчилардан фойдаланмоқда. Бу комплекс ҳозирги вақтда йилига жами қиммати салкам 1,5 триллион доллар келадиган моллар ишлаб чиқармоқда ва хизматлар кўрсатмоқда, бу эса АҚШ ялпи маҳсулотининг қарийб 40 процентига тенг келади.

Капитализм маддоҳлари чет элларга капитал солишни ривожланаётган мамлакатларга «ёрдам», деб тасвирлашга уринмоқдалар. Аслида эса бу — ўтакетган эксплуатация ва иқтисодий асорат воситаси бўлиб хизмат қилмоқда. Ҳар қандай миллатлараро корпорациянинг қўшимча қиймат нормаси чет элларда филиаллари бўлмаган компаниянинг қўшимча қиймат нормасидан 2—3 ҳисса ортиқдир.

Миллатлараро корпорациялар солаётган капитал маблағ учун ривожланаётган мамлакатлар нотенг ҳуқуқли савдо муносабатлари билан ҳақ тўламоқдалар. Натижада ғалати ҳолат вужудга келмоқда: ривожланаётган мамлакатлардан хом ашё экспорт қилиш ҳажми нақадар кўпроқ ошса, уларнинг ташқи қарзи шу қадар кўпаймоқда. Масалан, Мексика АҚШга у истеъмол қиладиган стронцийнинг қарийб 100 процентини, графитнинг 61 процентини, сурманинг 18 процентини ва нефтнинг анчагина қисмини етказиб бермоқда, аммо унинг ташқи қарзи 1981 йилдаги 63 миллиард доллардан 1986 йил бошланган пайтда 97,7 миллиард долларга етди.

Бразилияда ҳам шундай манзарани кўриш мумкин. Худди шу даврда унинг қарзи 64 миллиард доллардан 101,93 миллиард долларга етди. Шуниси ҳам диққатга сазовордирки, Америка корпорациялари минерал хом ашёни ривожланаётган давлатлардан АҚШнинг ўз эҳтиёжлари учунгина эмас, оширилган нархлар билан бошқа истеъмолчи мамлакатларга қайта сотиш учун ҳам ташиб кетмоқда.

Американинг миллатлараро корпорациялари — ҳам миллатлараро талончилар, ҳам империализмнинг зарбдор отрядидир. Улар дунёдаги ўз мавқеларини мустаҳкамлаш учун ҳамма воситалардан фойдаланиб, XX ва XXI асрлар маррасида кўпгина мамлакатларни ўз измига юрита оладиган мислсиз қудратга эга бўлган жаҳоншумул кучга айланиб олишга интилмоқдалар. Бироқ, уларга қарши кураш ривожланаётган мамлакатларнинггина эмас, шу билан бирга ривожланган капиталистик мамлакатларнинг ҳам Америка империалистлари аралашувига, АҚШнинг иқтисодий ва сиёсий бўйсундириш режаларига тобора кучли қаршилигига айланиб бораётганини миллатлараро корпорацияларнинг фаолиятига қарши ҳаракат муваффақиятли ўтказилганлиги кўрсатиб берди.

(ТАСС).

ДЕҲЛИ МЭРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Деҳли аҳолиси ўз шаҳрида М. С. Горбачевни кутиб олиш шарафига муяссар бўлади, унинг визити Ҳиндистон ва СССР халқларининг янада кўпроқ яқинлашувига кўмаклашади ҳамда иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро манфаатли алоқаларни кенгайтириш йўлини давом эттиради. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга қиладиган расмий дўстлик визити муносабати билан Ҳиндистон пойтахтининг мэри Моҳиндер Сингх Сатхи билан Ҳиндистон миллий конгресс партиясининг Деҳли муниципал корпорациясидаги фракцияси раҳбари Дип Чанд Бандхунинг бу ерда эълон қилинган қўшма баёнотида шундай дейилган.

Совет Иттифоқи — синовлар ва қийинчиликлар замонларида Ҳиндистон билан ҳамдам бўлган энг яхши дўстдир. Бу визит Ҳиндистон—Совет муносабатларини янада мустаҳкамлашига ва иккала мамлакатнинг кўп қиррали ҳамкорлигини ривожлантириш учун янги истиқболлар очишига шак-шубҳа йўқ, деб таъкидланади баёнотда.

М. С. Сатхи билан Д. Ч. Бандху Совет Иттифоқилик олий меҳмонни анъанавий самимият ва очиқ кўнгил билан кутиб олишга деҳлиликларни даъват этдилар.

АЛКОГОЛГА ҚАРШИ ПРОПАГАНДА ҲУЖУМКОР БЎЛСИН

Ўзбекистоннинг меҳнат коллективларида ичкиликбозликни батамом бартараф этиш учун авж олдириб юборилган кураш идеология ходимлари зиммасига оширилган талаблар қўймоқда. 22 ноябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган лекторлар республика семинарида ана шу курашни кучайтириш, ҳушёр турмуш тарзини қарор топтириш проблемалари ва йўллари тўғрисида гап борди.

Республика Ҳушёрлик учун кураш кўнгилли жамияти кенгаши правлениесининг раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице президенти Э. Ю. Юсуповнинг, медицина муассасалари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, жамоат ташкилотлари вакилларининг нутқларида жамиятда алкоголга қарши пропагандани кучайтириш, соғлом маънавий муҳит яратиш, интизом ва тартибни мустаҳкамлаш масалалари кўриб чиқилди. Лекторларнинг асосий вазифаси пропаганданинг ҳужумкорлигини кучайтиришдан, ичкиликбозликнинг одамлар соғлиғига етказадиган зиёнини, шахсий ва ижтимоий ҳаётнинг ҳамма томонларига кўрсатадиган салбий таъсирини ёрқин ва ишончли тарзда очиб беришдан иборатдир, дейилди семинарда.

Аҳоли ўртасида тушунтириш ишларини кенгайтириш, профилактика тадбирлари комплексидан кенг кўламда фойдаланиш, мазмунли, қизиқарли ҳордиқ чиқаришни ташкил этиш зарурлиги таъкидланди.

(ЎзТАГ мухбири).

ТОШКЕНТЛИК ШОИР ҚЎШИҚЛАРИ

Ватанимиз пойтахтидаги «Советский композитор» нашриёти кейинги пайтларда мамлакатимиз шоирлари ва композиторларининг янги қўшиқларини тўплам сифатида нашр этмоқда. Навбатдаги ана шундай тўпламда тошкентлик шоир Б. Пак шеърларига басталанган қўшиқлар ҳам нашр этилди.

Тўпламда композитор В. Ключевнинг «Шундай замин бор», Г. Пономаренконинг «Болалар билмасин уруш нелигин», А. Абрамскийнинг «Тун қайтмоқда» каби қўшиқларини кўриш мумкин. Шуниси қувончлики, бу асарларнинг бари ССР Иттифоқи Давлат академик хори репертуарига киритилган.

У. АБДУШОҲИДОВ.

МИКРОРАЙОН КЕНГАЙМОҚДА

ОЛМАЛИҚНИНГ химиклар микрорайони йил сайин кенгайиб бормоқда. Бу ерда кўплаб турар-жой ва жамоат объектлари қуриляпти. Жумладан, микрорайонда 10 минг номерли АТС, босмахона, дорихона, саноат, озиқ-овқат, заргарлик, мебель ва спорт моллари магазинлари, «Кимёгар» меҳмонхонаси ва усти ёпиқ бозор аҳолига хизмат қила бошлади.

Ҳозир микрорайонда турар-жой бинолари қурилиши авжида. Ҳадемай, бу ерда тўққиз қаватли баланд бинолар ҳам қад ростлайди.

О. ХУШНАЗАРОВ.

◆ ПОЙТАХТИМИЗДА модалар магазини очилди. Унда асосан республикамиз енгил саноатида тайёрланган маҳсулотлар сотилмоқда. Шуниси эътиборлики, бу ердаги маҳсулотлар омбор ва базаларни четлаб тўппа-тўғри фабрикадан магазинга келтирилади. Суратларда: (юқорида) устки кийимлар бўлимида савдо пайти; харидорлар шу ердаги кафетерий хизматидан ҳам баҳраманд бўлишлари мумкин.

В. МОЛГАЧЕВ фотолари.

КОНКУРСГА ТАНЛАБ ОЛИНАДИ

А. Н. Островский номли Тошкент Давлат театр ва рассомчилик институтини яқинда битириб чиққан рассомлар Анвар Балканов, Юрий Зименков, Игорь Резников, Леонид Маркин, Абдуғофур Зиёев, Татьяна Тахтарова, Павел Красноярцев, Фаррух Кагаров, Дмитрий Махотин ва бошқалар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига бағишлаб 70 га яқин янги графика асарларини яратишди.

Рассомлар томонидан яратилган сиёсий плакатлар «Тинчлик ва социал тараққиёт учун» мавзуидадир.

Яқинда СССР халқлари дўстлиги музейи биносида уюштирилган шаҳар конкурсида плакат санъатининг энг яхши асарлари деб топилганлари ноябрь-декабрь ойларида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган сиёсий плакатларнинг халқаро Москва конкурсида намойиш этилади.

О. АПУХТИН.

Редактор Н. НАСИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

ТУРИСТ

САЁҲАТГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ҚУЙИДАГИ МАРШРУТЛАРНИ ТАВСИЯ ҚИЛАДИ:

ЕРЕВАН — ЦАХНАДЗОР — 30 ноябрдан 14 декабргача. Баҳоси — 234 сўм.
АЛАГИР — 28 ноябрдан 12 декабргача. Баҳоси — 228 сўм.
СВЕТЛОГОРСК (пансионат) — 29 ноябрдан 8 декабргача. Баҳоси — 261 сўм.
СУЗДАЛЬ — ИВАНОВО — 8 дан 21 декабргача. Баҳоси — 332 сўм.
НАРВА-ПАНЕВЕЖИС — 7 дан 17 декабргача. Баҳоси — 264 сўм.
ТРАКАЙ — УТЯНУ — БИРШТОНАС — 7 дан 21 декабргача. Баҳоси — 287 сўм.
СОЧИ — ЛАЗАРЕВСКОЕ (дам олиш базаси) — 26 ноябрдан 16 декабргача; 17 декабрдан 1 январгача. Баҳоси — 261 сўм.
ЕВПАТОРИЯ — 6 дан 25 декабргача. Баҳоси — 282 сўм.

Саёҳатга самолётда бориш ва келиш, овқатланиш, жойлашиш, экскурсия хизмати ҳақи путёвканинг баҳосига киради.

МУРОЖААТ УЧУН АДРЕС: 700078, Тошкент шаҳри, Парадлар хиёбони, 5-уй. Телефон 39-13-12.

Овқатланиш хонаси жиҳозлари

ТОШКЕНТ ОШХОНА ВА БОШҚА МЕБЕЛЛАР ЗАВОДИДА НАҚШЛАНГАН ОҚ ПЛИТАЛАР ВА ТУРЛИ НАВЛИ ЁҒОЧДАН СИЛЛИҚ ИШЛАНГАН МЕБЕЛЛАР ОШХОНАНГИЗДА ҚУЛАЙ ВА ЧИРОЙЛИ ЎРИН ОЛАДИ.

Завод ошхона учун бежирим ва ичи сиғимдор жавонлар, осма шкафлар тайёрлаб чиқармоқда.

БАҲОСИ: ошхона мебеллари гарнитури 200 дан 330 сўмгача, жавонлар 12 сўм, осма шкафлар 11 дан 18 сўмгача, овқатланиш хонаси учун мебеллар 750 сўм.

«УЗМЕСТПРОМ» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ (телефон 76-47-11).

«ЗАРЯ» БАРВАҚТ УЙҒОТАДИ

«ЗАРЯ» БУДИЛЬНИГИ БЕЛГИЛАНГАН ПАЙТДА АНИҚ ЖИРИНГЛАБ, СИЗНИ ЎЗ ВАҚТИДА УЙҒОТАДИ.

Бу будильник билан уйғонадиганлар ҳеч қачон кечикишмайди.

Стол «Заря» будильниги 23 тошли бўлиб, марказий сигнал ва секундни кўрсатувчи миллари бор.

Корпуси рангдор пластмассадан чиройли шаклда ишланган. Баҳоси — 12 сўм.

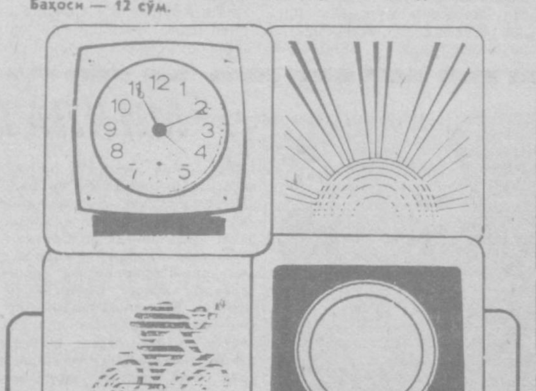

ПЕНЗАДАГИ «ЗАРЯ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.
«РЕКЛАМА» МАРКАЗИЙ АГЕНТЛИГИ.
«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон 45-37-27).

ДИҚҚАТ!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ТУРИЗМ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР СОВЕТИНИНГ

ЧИРЧИҚ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯ БЮРОСИ

ноябрь-декабрь ойларида

Киев, Юрмала, Ереван, Кишинев шаҳарларига 5 кунлик, Ленинград (Колпино)га 10 кунлик

САЁҲАТЛАРГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Маълумотлар олиш учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Чирчиқ шаҳри, Советская кўчаси, 27-уй. Телефон 5-04-49.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ

Тошкент, Чирчиқ, Самарқанд, Қарши шаҳарларида ишлаш учун

«ТЕПЛОМОНТАЖ» ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА

огнеупорчилар ва юқори малакали ғишт терувчиларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона ва аҳолини ишга жойлаштириш район пунктларига.

ЗАНГОРИ ЭКРАН ҲАФТАЛИГИ

24–30 НОЯБРЬ

24 ноябрь, душанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50—Футбол шарҳи. 10.20—«Михайло Ломоносов». Бадиий фильм. 3-фильм. 1 ва 2-серия-лар. 13.10 ва 15.00 —Янгиликлар. 15.20 —«Сен қонунни биласанми?». 16.00 —«Москва кузи» фестивалининг очилиши. 17.50 —«Спорт ва шахс». 18.20 —Жаҳон халқларининг ижоди. 19.05 —Мультфильм. 19.15 —«Дунё воқеалари». 19.30 —Жадаллаштириш. 20.00 —Ҳужжатли фильм. 20.10 —«Михайло Ломоносов». Бадиий фильм. 3-фильм 2-серия. 21.30 —«Время». 22.05 — Катта ёшдагилар учун контрол иш. 23.20—«Дунё воқеалари». 23.35 —Футбол шарҳи.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15—Ҳужжатли фильм. 9.35—Табиатшунослик. 9.55 —Илмий-оммабоп фильм. 10.05—Рус тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — Н. А. Некрасов лирикаси. 11.35 — Ботаника. 11.55 —«Фан ва турмуш». 12.25 — Илмий-оммабоп фильмлар. 12.55 —«Тақдирлар ва роллар». 14.05 —Ўқитувчига —музика сабоғи. 15.05—Илмий-оммабоп фильм. 15.20—«Замондош бўлиш бахтига муяссар бўлганман». 16.05 ва 18.30—Янгиликлар. 18.45 —«Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 19.45 —«Халқаро панорама». 20.30 —Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 —«Здоровье». 21.30 —«Время». 22.05 —«Адабий альманах».

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —«Салом, кичкинтойлар!». 8.00—«Ватанимни шарафлайман». 8.10 —Телефильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50 —Ҳужжатли фильм. 17.05 —Телефильм. 17.30—Саноатни планлаштиришнинг назарий ва амалий масалалари. 18.00 —Янгиликлар. 18.15 —«Қизиқарли учрашувлар». 18.45 —Болалар учун фильм. 19.00—«Ёшлик». 19.30 —«Ахборот». 19.50—«Илтимос». Теленовелла. 20.30 —«Ахборот». 20.50 —Концерт. 21.20—Ҳужжатли фильм. 21.30—«Время». 22.05 — «Ягона йўл». Бадиий фильм. 23.40 —«Бугун оламда нима гап?»

УзТВ-II. 19.30 —«Амалий давра суҳбати». 20.30 —Телефильм. 20.55— «Жадаллаштириш йўлидан». 21.30 —«Время». 22.05—Фрунзе. «Из қолдириб...» Бадиий фильм.

25 ноябрь, сешанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45 —«Михайло Ломоносов». Бадиий фильм. 3-фильм. 2 ва 3-сериялар 12.25 —Ҳужжатли фильмлар. 13.05 ва 15.00—Янгиликлар. 15.20 —Ҳужжатли фильмлар. 16.10 —«Дин ва сиёсат». 17.00—«Дубровский». Бадиий фильм. 18.15 —«Фан ва турмуш». 19.15 —«Дунё воқеалари». 19.30 —«Ҳушёрлик — ҳаёт нормаси». 20.05 —«Михайло Ломоносов». Бадиий фильм. 3-фильм. 3-серия. 21.30 —«Время». 22.10 —Катта ёшдагилар учун контрол иш. 23.05—«Дунё воқеалари». 23.20 —Концерт.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 —Физика. 10.00 —Француз тили. 11.00 —А. П. Чехов. «Олчазор». 11.30 —Илмий-оммабоп фильм. 11.40 —География. 12.10 —«Шахмат мактаби». 13.10—Физика. 13.40 —Тарих. 14.40—Катта ёшдагилар учун контрол иш. 15.55 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.50 —«Ҳали уйланмаган». Бадиий фильм. 20.00—Ритмик гимнастика. 20.30 —«Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 —«...16 ёшгача ва ундан катталар». 21.30 —«Время». 22.10—Ҳужжатли фильм. 22.30 —Хоккей. МАСК—«Динамо (Р).

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —«Салом кичкинтойлар!» 8.00 —«Пионер телетайпи». 8.10 —Телефильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30—«Ахборот». 8.50 —Телефильм. 17.05 —Ҳужжатли фильмлар. 17.30 —«Олий мактабнинг актуал масалалари». 18.00 —Янгиликлар. 18.10 —«Қўшиғим, жон қўшиғим». 19.00 — «Нознеъмат бунёдкори». 19.30—«Ахборот». 19.50 —Телефильм. 20.00 —«Идеология ишидаги янгиликлар». 20.30 —«Ахборот». 20.50 —1986 йил Ҳамза номидаги ЎзССР Давлат мукофотининг лауреатлари. 21.30 —«Время». 22.10 —Телеминиатюралар.

УзТВ-II. 19.30 —«Етти ўғлоним менинг». Бадиий фильм. 21.00 —Телефильм. 21.30 —«Время». 22.10 —Душанба. «Жарлик». Бадиий фильм, 1 серия.

26 ноябрь, чоршанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50 —«Михайло Ломоносов» Бадиий фильм. 3-фильм. 3-серия. 11.10 —«Саёҳатчилар клуби». 12.10 —Концерт. 12.45 ва 15.00 —Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 16.30 —Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.00 —Адабий викторина. 18.25— Ҳужжатли фильм. 18.40 —«Дунё ва ёшлар». 19.15 —«Дунё воқеалари». 19.30 —Ҳужжатли фильм. 19.55 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.00—Футбол. УЕФА кубоги. 1/8 финал. «Спартак» (М)—«ФК Тироль» (Австрия).

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 —Ҳужжатли фильм. 9.35 Жамиятшунослик. 10.05 —Немис тили. 11.05 —Астрономия. 11.35 —Умумий биология. 12.05 —«Шанба —ота-оналар куни». 13.05 —Музика. 13.35 —Катта ёшдагилар учун контрол иш. 15.00 — Илмий-оммабоп фильм. 15.10 —«...жангда ғолиб чиқиш учун». 15.55 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 —«Қишлоқ янгиликлари». 19.50 —Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.20 — «Фан ва техника». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 —Футбол «Зенит» —«Динамо» (К). 21.30—«Время». 22.00 —«Парашютчилар». Бадиий фильм.

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —«Салом кичкинтойлар!». 8.00 —«Студентлар ҳаёти». 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50—Ҳужжатли фильм. 17.05 — Телефильм. 17.30 —Болалар учун концерт. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 —Мультфильм. 18.30 — «Ўқувчилар бригадасида». 19.00 —КПСС XXVII съезди қарорлари—ҳаётга! 19.30 —«Ахборот». 19.50 —Ҳужжатли фильм. 20.00 —«Инсон ва қонун». 20.30 —«Ахборот». 20.50 —Насиба Абдуллаева куйлайди. 21.30 —«Время». 22.00 —«Қайта қуриш: муаммолар ва изланишлар». 23.00 —«Бугун оламда нима гап?»

УзТВ-II. 19.30 —Телефильм. 19.40 —«Пионер телетайпи». 19.50 —Ҳужжатли фильм. 20.40 —Ритмик гимнастика. 21.00 —«Ёнғиндан сақланинг!» 21.30 «Время». 22.00 —Душанба. «Жарлик». Бадиий фильм. 2-серия.

27 ноябрь, пайшанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50 —Ҳужжатли фильм. 10.10 —Концерт. 10.40 —«Ҳайвонот оламида». 11.40 —Концерт. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 —Ҳужжатли фильмлар. 16.00 —«Шахмат мактаби». 16.30 —С. Бунин ижро этади. 17.00 —«...16 ёшгача ва ундан катталар». 17.45 —«Қўшиқлар ва рақслар». 18.15 —«Сўзни амалда иш билан оқла». 18.45 —«Сиз яратган боғ». 19.15 — —«Дунё воқеалари». 19.30 — Р. Газизов. «Менинг куйим». 20.00 — «Уйғониш». Бадиий фильм. 21.30 —«Время». 22.10 —«Бизнинг уй». 22.40 —Концерт. 23.10 —«Дунё воқеалари».

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 —Ҳужжатли фильм. 9.35—Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Испан тили. 10.55 —Илмий-оммабоп фильм. 11.05 —Жамиятшунослик. 11.35 —Н. А. Некрасов лирикаси. 12.05 —Илмий-оммабоп фильм. 13.05 —Ўқитувчи экрани. 13.35 —Қадимий Ҳиндистон маданияти. 14.35—«Сизни гражданка Никанорова кутяпти». Бадиий фильм. 15.55 ва 18.30 —Янгиликлар. 18.50—«Экранда—Сибирь». 19.00 — Шахмат. Жаҳон биринчилиги учун реванш матчи якунлари. 19.30 —«Ҳамдўстлик». 20.00—Ритмик гимнастика. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.00 —«Музикали киоск». 21.30 — «Время». 22.15 —Хоккей. «Крылья Советов» —«Спартак».

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —«Салом, кичкинтойлар!». 8.00—«Беш йиллик одимлари». 8.10 —Ҳужжатли фильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50—Илмий-оммабоп фильм. 17.05—Телефильм. 17.30 —Химия. 18.00 —Янгиликлар. 18.15—Мультфильм. 18.30 —«Ёшлик». 19.00 —«Интенсивлаш —беш йиллик шиори». 19.30 —«Ахборот». 19.50 —«Савол беринг, жавоб берамиз». 20.30 —«Ахборот». 20.50 —Концерт. 21.30—«Время». 22.10 —«Эртага—премьера».

УзТВ-II. 19.30 —«Тиз чўкмаган махбус». 20.55 —Реклама. 21.05 —«Қишлов — чорвадор учун масъулиятли давр». 21.30 —«Время». 22.10 —Фрунзе. «Сўздан ишга». 22.50 —«Мен сайлаган киши». Бадиий фильм.

28 ноябрь, жума

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50 —«Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 10.20 —Концерт. 10.50 —«Дунё ва ёшлар». 11.25 — Концерт. 11.40 ва 15.00 —Янгиликлар. 15.20 —Ҳужжатли фильмлар. 16.10 —«Рус тили». 16.40 —Ҳужжатли фильм. 17.15 —Фильм-концерт. 17.45 —Ҳужжатли фильм. 18.15 —«Рус музейи». 18.45 —«Ҳамдўстлик». 19.15 —«Дунё воқеалари». 19.30 —«Давлат қабули: сифат муаммолари». 20.00— Халқ куйлари. 20.15 —«Саҳна кўзгуси». 21.30 —«Время». 22.10 —ЮНЕСКОнинг 40 йиллигига бағишланади.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15—Ҳужжатли фильм. 9.35 — Музика. 10.05 —Инглиз тили. 11.05 —СПТУ ўқувчиларига. 11.35 —География. 12.05 — «Онамларнинг мактаби». 13.05 —XVIII аср рус санъати. 13.35 —Тарих саҳифалари. 15.00 — Илмий-оммабоп фильм. 15.15 — Фридрих Энгельс. Ҳаёти саҳифалари. 16.00 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 —«Сувдаги эшкаклар». 19.00 —«Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.30 —«Саёҳатчилар клуби». 20.30— «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 —«Ҳаракат хавфсизлиги учун». 20.50 — «Хамма учун ва ҳар бир киши учун». 21.20 —Ҳужжатли фильм. 21.30 —«Время». 22.10 «Вақтинчалик иш». Кинокомедия.

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 —«Ўринбосарлар улғаймоқда». 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50 —Телефильм. 17.05 —Телефильм. 17.30 —Ўзбек мактабларида рус адабиёти. 18.00 —Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.25 —«Ёшлик». 19.00 —«Ижтимоий фанларнинг ҳозирги кундаги вазифалари» 19.30 —«Ахборот». 19.50 —«Советлар ва ҳаёт». 20.20 —Телефильм. 20.30 —«Ахборот». 20.50 —Концерт. 21.30 —«Время». 22.10—«Дўстлик экрани». 23.10 —«Оталар сўзи —ақлнинг кўзи».

УзТВ-II. 19.30 —«Ўзбекистон» Телекиножурнал. 19.50 —Спорт шарҳи. 21.00 —«Беш йиллик: ишлар ва одамлар». 21.30 — «Время». 22.10 —«Шайтон малайлари». Бадиий фильм.

29 ноябрь, шанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50—Ҳужжатли фильм. 10.00 —«АВВГДейка». 10.30 —«Нафосат йўллари». 11.00 —« Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 11.30 —«Инсон. Ер. Коинот». 12.00 —«Болқондаги мамлакат». 13.00 —«Аслини олганда». 14.00 «Шанба —ота-оналар куни». 15.30 —«Дунё воқеалари». 15.45 «Вологаев кунлари». Бадиий фильм. 17.40—Мўъжизасиз-мўъжизалар. 18.40— Мультфильм. 18.55—«Циркни ҳамма севади». 19.25 — «Ягуар—1986». Бадиий фильм. 20.20 —«Шанба оқшомида». 21.30 —«Время». 22.00 — Футбол «Динамо» (М.) —«Динамо» (К). 22.45 —«Нима? Қаерда? Қачон».

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 —«Шоир ва гитара». 9.30 Ритмик гимнастика. 10.15 —«Тонгги почта». 10.45 — Арманистон ССР телевидениесининг программаси. 12.05 —«Жаҳон бадиий маданияти». 12.50 —«Ҳал қилиш ҳуқуқи». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 15.00 —Спорт программаси. 15.40 — Концерт. 17.30 —Академик Д. С. Лихачев билан учрашув. 19.00 —Ҳужжатли фильм. 19.15 —Концерт. 20.30—«Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 —Халқ куйлари. 21.00—«Бўш вақт — барчанинг иши». 21.30 —«Время». 22.05— «Любочка». Бадиий фильм. 23.15 —Концерт.

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50—«Салом, кичкинтойлар!». 8.00 —«В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар». 8.10— Телефильм. 8.20 —«Тонгги тароналар» 8.30 —«Ахборот». 8.50 — Телефильм. 9.00—«Время». 9.40 —«Агар соғлом бўлай десанг». 10.10 —«Кинопублицист экрани». 10.55 —Ҳужжатли фильм. 11.55 —«Ҳожи афанди уйланармиш». Спектакль. 13.55 —«Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси». 18.20 —«Дилдан куйлаб, ўйна қувнаб». 19.30 —«Ахборот». 19.50 —«Оналар мактаби» 20.20 —Ҳужжатли фильм. 20.30 —«Ахборот». 20.50 — Р. Тагор. «Дўстлик мактублари». 21.30 —«Время». 22.00— «Октябрь ёғдуси нур сочар элга».

Душанба. 18.20 —«Ильич набиралари». 18.50 —Халқаро обзор. 19.20 —Реклама. 19.30—Новости. 19.45 —«Қон». Теленовелла. 20.30 —«Ахборот». 20.50 — «Бўстон» III халқ ижодиёти республика телеконкурси. 21.30 —«Время». 22.00 — Телеконкурснинг давоми.

30 ноябрь, якшанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45—Ритмик гимнастика. 10.15 «Спортлото». 10.25 —«Будильник». 10.55 —«Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 11.55 —«Тонгги почта». 12.25 —«Саёҳатчилар клуби». 13.25 —«Музикали киоск». 13.55 —«Қишлоқ янгиликлари». 14.55 — «Здоровье». 15.40 —«Ералаш». 15.50 —Психология фанлари доктори Ш. А. Амонашвили билан учрашув. 17.20 —«Эртак ҳузурида меҳмонда». 18.45 — «Халқаро панорама». 19.30 — Сув полоси. Европа чемпионлари кубоги. 20.00 — «Кинопанорама». 21.30 —«Время». 22.05 —«Янгра, гармонь». 23.30 — «Телетомошабин ҳамроҳи». 24.00 Янгиликлар.

МТ-II. 9.00—«Зарядкага сафланинг!» 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.25—«Онамларнинг мактаби». 9.55—Ижрочи ёшлар концерти. 10.30—«Рус тили». 11.00 — Концерт. 11.25 —Тожикистон ССР телевидениесининг программаси. 12.25 —«Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 13.15 —«Дунё ва ёшлар». 13.50 —«Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 14.20 —«Революция туфайли туғилган». Бадиий фильм. 3-фильм. 15.40 — Ҳужжатли фильм. 16.35 —«Афсонавий мерган». Спектакль. 19.30 —«Ҳайвонот оламида». 20.30 —«Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.50 — Баскетбол. «Строитель» —«Жальгирис». 21.30 —«Время». 22.05 —«Шахсан таниқли». Бадиий фильм.

УзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —Телефильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50— Телефильм. 9.00 —«Время». 9.40 —«Биргаликда куйлаймиз». 10.00 —Футбол мавсуми якунлари. 10.45—«Касаба союзлари —коммунизм мактаби». 11.20 —«Қувноқ стартлар». 12.20 —«Театр учрашувлари». 13.10 —«Сифат —бош мезон». 13.40 —Реклама. 18.00—«Қувноқ шаҳарча». 18.30 —С. Раҳимов хотира-соврини учун классик кураш. 19.10 —«Дунёда тинчлик учун» 19.30—«Ахборот». 19.50 —«Мультипанорама». 20.30 —«Ахборот». — 20.55 —«Санъат олами». 21.30 —«Время». 22.05 —«Инсон ва замин». 22.35 —«Октябрь ёғдуси нур сочар элга».

Фрунзе. 16.05 —Мультфильм. 16.25 —«Новинки» киноклуби 17.45 —Телефильм. 18.05 —Жадаллаштириш. 18.45 —«Халқаро панорама». 19.30 —«Гармония». 20.40—«Тубалук жаш». 21.30 —«Время». 22.00 —«Давлат қабули—сифат кафолати». 23.05 —«Қирғиз санъати кишилари».

Р—09138. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. Б. 1762. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12